

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa)

dokonanej w dniach 15-16 listopada 2012 r. na kierunku kulturoznawstwo

**prowadzonym na poziomie studiów I stopnia
na Wydziale Humanistyczno-Społecznym
Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: dr hab. Maria Próchnicka **członek PKA**

członkowie:

prof. dr hab. Eugeniusz Wilk
dr hab. Krzysztof Moraczewski
mgr Ludmiła Grudniak-Wal

ekspert merytoryczny,
ekspert merytoryczny,
ekspert do spraw formalno-
prawnych,
ekspert do spraw studenckich

Tomasz Kocoł

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku *kulturoznawstwo* prowadzonym na Wydziale Humanistyczno-Społecznym Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy (WSZOP) w Katowicach została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Członkowie Zespołu poprzedzili wizytację zapoznaniem się z *Raportem Samooceny* przekazanym przez władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadził hospitacje zajęć i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe pod względem między innymi podobieństwa do źródeł internetowych.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1).

Strategia rozwoju WSZOP na lata 2011-2015 została przyjęta Uchwałą Nr 5/2011/12 Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach z dnia 16 grudnia 2011 r., dokument zawiera również Misję Uczelni.

Rada Wydziału Humanistyczno-Społecznego przyjęła ponadto Strategię Rozwoju Wydziału, w której zawarto postulaty takie jak: zapewnienie kształcenia przy uwzględnieniu zapotrzebowania rynku pracy oraz zainteresowań i preferencji młodzieży, zapewnienie

wysokiego poziomu kształcenia czy zwiększania nietypowych form edukacji. Jednak ze względu na to, że Strategia została uchwalona 12 lipca 2012 r. na dzień wizytacji trudno jest ocenić stopień jej wdrożenia. Trzeba przy tym podkreślić, że studenci zasiadający w Radzie Wydziału jedynie w sposób bierny brali udział w pracach nad jej przygotowaniem.

Kształcenie w Wyższej Szkole Zarządzania Ochroną Pracy na kierunku *kulturoznawstwo* jest powiązane z celami deklarowanymi w misji Uczelni, która stawia sobie za cel m.in. „kształcenie aktywnego obserwatora i moderatora życia kulturalnego”. Tak sformułowany cel kształcenia jest z kolei powiązany ze strategicznymi zadaniami formułowanymi przez Uczelnię, a mianowicie z „zapewnieniem kształcenia z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy oraz zainteresowań i preferencji młodzieży”.

Studia kulturoznawcze w WSZOP są prowadzone w ramach profilu ogólnoakademickiego i nastawione zostały przede wszystkim na zdobywanie przez studentów wiedzy i umiejętności z zakresu prowadzonych specjalności: komunikacji audiowizualnej, reklamy i public relations, dziennikarstwa społeczno-kulturalnego. Kompetencje z obszaru powyższych specjalności oparte są na podstawach wiedzy z zakresu kulturoznawstwa – w tym sensie konstrukcja programu jest logiczna. Oferta kształcenia realizowana w ramach studiów kulturoznawczych w WSZOP nie jest jednakowoż zbyt różnorodna i szeroka. Nie daje też studentom możliwości dokonywania wyborów (przynajmniej do pewnego stopnia) „ścieżki” programowej uwzględniającej indywidualne preferencje i zainteresowania.

2).

Dziekan Zarządzeniem nr 6 z dnia 15 grudnia 2011 r. powołał Wydziałowy Zespół ds. Krajowych Ram Kwalifikacji, w którego kompetencjach leży opracowanie kierunkowych efektów kształcenia i przygotowanie nowego planu studiów dla poszczególnych kierunków, gromadzenie i weryfikacja kart przedmiotów,. Dalsze prace dotyczące wdrażania KRK (ustalenie punktacji ECTS, wstępna weryfikacja programu połączona z oceną jego spójności) trwają na bieżąco.

Senat Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach w dniu 28 czerwca 2012 roku uchwałą nr 13/2011/12 zatwierdził efekty kształcenia na kierunku *kulturoznawstwo* na poziomie studiów pierwszego stopnia. Efekty kształcenia zostały opracowane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Podkreślić jednak trzeba, że studenci nie zostali włączeni w prace mające na celu określenie efektów kształcenia. Pomimo funkcjonującego Samorządu Studenckiego, studenci nie zostali zaproszeni do wzięcia udziału w pracach Wydziałowego Zespołu ds. KRK a tym samym do wyrażenia swoich opinii w przedmiocie efektów kształcenia. Przyczyn takie stanu rzeczy należy upatrywać w braku współpracy Uczelni ze studentami oraz w braku działań mających na celu aktywizację działalności studenckiej. Zaobserwowany brak udziału studentów należy ocenić negatywnie.

Udział interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu programów studiów oraz w bieżącej działalności dydaktycznej jest zadawalający. Wydział Humanistyczno-Społeczny posiada dobre kontakty z wieloma instytucjami i stowarzyszeniami prowadzącymi działalność w obszarze mediów audiowizualnych, PR i reklamy oraz instytucji upowszechnienia kultury. Niektórzy przedstawiciele powyższych placówek prowadzą zajęcia dydaktyczne ze studentami poszczególnych specjalności. Władze Uczelni na bieżąco reagują na zmiany na rynku pracy i starają się korygować istniejące programy tak, by bardziej odpowiadały one sytuacji zewnętrznej.

Dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy wyraża się m.in. poprzez następujące działania:

- prowadzoną na bieżąco ankietyzację uczniów szkół ponadgimnazjalnych dotyczącą zainteresowania prowadzonymi kierunkami studiów
- opracowanie metodologii badań losów absolwentów (ostatnie badanie miało miejsce w grudniu 2010 r. na kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji)
- złożenie w lutym 2012 r. przez Uczelnię wniosku o dofinansowanie projektu POKL *Badanie losów zawodowych absolwentów WSZOP jako narzędzie informacji o rynku pracy celem doskonalenia programów nauczania* (wniosek otrzymał ocenę pozytywną. Planowany okres realizacji badania: 01.09.2012 – 30. 11.2014 r.).

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i celami strategicznymi Uczelni jest widoczne i nie budzi wątpliwości. Oferta programowa w ograniczonym stopniu umożliwia dokonywanie wyborów przez studentów oraz elastycznego kształtowania przez nich ścieżki kształcenia.

2) W ustalaniu koncepcji kształcenia na kierunku kulturoznawstwo dominujący jest udział interesariuszy wewnętrznych – kadry akademickiej. Studenci w nieznacznym stopniu są włączani w pracę nad strategią rozwoju na ocenianym kierunku, nie wzięli oni udziału w pracach nad przygotowaniem wzorcowych efektów kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych jest zadowalający, choć ograniczony do prowadzenia zajęć dydaktycznych i organizacji praktyk.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1).

Program kształcenia, realizowany w WSZOP od 1 października 2012 r. na kierunku *kulturoznawstwo*, jest zmodyfikowaną wersją programu obowiązującego w latach poprzednich. Przedstawiony do realizacji zbiór efektów kształcenia odwołuje się zatem przede wszystkim do zapisów zawartych w standardach kształcenia dla kierunku *kulturoznawstwo* (w szczególności do celów i efektów kształcenia tam opisanych). Należy stwierdzić, że nowy program kształcenia – w świetle rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: a) z dnia 5 X 2011, b) z dnia 23 VIII 2012 r. – w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia – nie budzi zastrzeżeń. Program studiów obowiązujący w Uczelni do 1 października 2012 r. jest natomiast zgodny ze wspomnianymi standardami kształcenia.

Realizowany obecnie zbiór efektów kształcenia, będący podstawą nowego programu kształcenia należy, z pewnymi zastrzeżeniami, ocenić pozytywnie. Zbiór tych efektów spełnia wymagania sformułowane w opisie efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych. Krytycznie natomiast należy ocenić niektóre szczegółowe opisy efektów kierunkowych (szczególnie w kategorii „Wiedza”). Z pewnością należałoby przeformułować opis K_W05 („ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu teatrologii”) – takie wymagania merytoryczne można formułować wobec absolwentów kierunku teatrologia; są one niemożliwe do osiągnięcia w realizowanym na Wydziale Humanistyczno-Społecznym WSZOP programie kształcenia na kierunku *kulturoznawstwo*. Podobne wątpliwości należy sformułować wobec efektów kierunkowych: K_W06

(literaturoznawstwo), KW_07 (muzykologia), KW_08 (filmoznawstwo). Należałoby raczej mówić tutaj odpowiednio o wiedzy o teatrze, literaturze, muzyce i filmie. Ponadto wiedza ta z pewnością nie może mieć (biorąc pod uwagę realizowany program kształcenia) charakteru „uporządkowanej wiedzy szczegółowej”. Pozostałe efekty kierunkowe (w segmentach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) znajdują swoje odzwierciedlenie w programie i planie studiów. Relacje między poszczególnymi efektami można określić jako spójne i koherentne – są w sposób czytelny odniesiony do podstaw kulturoznawstwa (pojmowanego jako dyscyplina naukowa). Trzeba jednak stwierdzić, że Wydział nie sformułował przejrzystych zasad dotyczących relacji między zbiorami efektów kształcenia a celami i treściami kształcenia, metodami dydaktycznymi i formami zajęć. Stąd zapewne luka w „Raporcie samooceny” (część 1.2 – cele i efekty kształcenia). Ten brak z pewnością należy uzupełnić. Zespół Wydziałowy ds. KRK winien zatem nadal intensywnie pracować nad wdrożeniem tego systemu.

Wyraźnym mankamentem realizowanego zbioru efektów kształcenia jest natomiast brak tzw. ogólnych efektów kształcenia. Ten brak powinien być możliwie szybko uzupełniony.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem wizytującym potwierdzili, iż efekty kształcenia zostały opracowane w sposób przejrzysty i łatwy w rozumieniu. Zostały opracowane szczegółowe sylabusy przedmiotów, w których znajdują się opisane efekty kształcenia jakie student może uzyskać po zaliczeniu konkretnych zajęć. Studenci w czasie spotkania potwierdzili, że każdy przedmiot posiada swój sylabus i zawsze jest on im udostępniany, co należy ocenić pozytywnie. Jednak sylabusy są udostępniane studentom tylko w części, ponieważ jak wynika z relacji władz Wydziału, nie chcą one przedstawiać studentom wszystkich skomplikowanych treści zawartych w sylabusach. Opisaną praktykę należy ocenić negatywnie z tego powodu, że sylabusy przedmiotów w całości powinny być zrozumiałe dla studentów.

Należy także zwiększyć dostępność opisu efektów kształcenia poprzez opublikowanie ich na stronie internetowej oraz w drukowanych informatorach.

Obecnie opis zakładanych efektów kształcenia jest bowiem opublikowany w tzw. *Niezbędniku studenta*, do którego dostęp ma każdy student po zalogowaniu. W związku z tym należy uznać, że opis ten dostępny dla zainteresowanych studentów, jednakże Uczelnia nie opublikowała efektów kształcenia na stronie internetowej, co uniemożliwia kandydatom na studia zapoznanie się z nimi.

2).

Efekty kształcenia są sformułowane w sposób przejrzysty i jasny. Pozwalają na opracowanie przejrzystego systemu weryfikacji. Sam system weryfikacji i oceny efektów kształcenia zakładanych dla poszczególnych modułów pozostawia jednak pewien niedosyt. W opinii studentów przyjęte przez prowadzących zajęcia formy ich zaliczania są różnorodne i są to m.in. egzaminy testowe, egzaminy zawierające pytania otwarte lub egzaminy ustne. Studenci ocenili jednak, że nie zawsze przyjmowane formy zaliczania kursów są dopasowywane w sposób odpowiedni do prezentowanych treści kształcenia. Warto również zwrócić uwagę, że sylabusy w części dotyczącej weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia informują studentów tylko, że dany kurs zakończy się egzaminem lub zaliczeniem, brak jest wypunktowania kryteriów egzaminacyjnych, co należy ocenić negatywnie.

3).

Weryfikacja efektów kształcenia jest prowadzona na ocenianym kierunku studiów – jednak nie ma ona z pewnością jeszcze charakteru ugruntowanych, systematycznie wdrożonych procedur. Wydział powinien z pewnością wypracować takie sposoby weryfikacji. Jest to tym bardziej istotne, że nowe zasady KRK obowiązywały (w czasie przeprowadzania wizytacji) zaledwie od kilku tygodni. O ile wspomniane metody weryfikacji efektów kształcenia, odnoszone do kategorii wiedzy, są stosowane (szczególnie na etapie prac dyplomowych), o tyle w stosunku do kategorii umiejętności i kompetencji społecznych należy je dopiero zdefiniować i systematycznie stosować.

Władze Uczelni z pewnością mają świadomość konieczności oceny efektów kształcenia na wszystkich jego etapach oraz wypracowania adekwatnych procedur weryfikacyjnych – świadczy o tym powołanie przez Senat WSZOP – Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz zatwierdzenie *Księgi Jakości Kształcenia* WSZOP (uchwała Senatu z dnia 18 XI 2011).

Zgodnie z zapisami *Księgi Jakości Kształcenia*, weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia obejmuje kilka etapów i na każdym z nich dokonuje się sprawdzenia, czy zakładane efekty zostały osiągnięte.

Monitoring realizacji procesu dydaktycznego ma na celu korektę planów oraz analizę jakości prowadzonych zajęć. Proces kształcenia określają następujące procedury zawarte w *Księdze Jakości*:

- procedura PR-04 *Obowiązki prowadzących zajęcia*,
- procedura PR-05 *Organizacja zajęć dydaktycznych*,
- procedura PR-06 *Proces dyplomowania*,
- procedura PR-07 *Hospitacje*,
- procedura PR-08 *Ankietyzacja*.

Każdy nauczyciel akademicki prowadzący przedmiot na pierwszych zajęciach przedstawia zakres i formę zaliczenia przedmiotu (egzamin: ustny, pisemny) oraz kryteria oceny. Monitorowanie oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych odbywa się wieloetapowo. Służą temu procesowi m.in. następujące działania:

- gromadzenie po zakończeniu semestru reprezentatywnych dla stosowanej skali ocen prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych studentów (po 12 prac z każdego przedmiotu),
- omówienie na zebraniu zakładu przebiegu sesji i ocen wyników egzaminów,
- ankieta elektroniczna dla studentów w części dotyczącej warunków zaliczenia przedmiotu; cel: zebranie opinii studentów w sprawie oceny zgodności między treściami egzaminacyjnymi a zakresem przedstawianego na zajęciach materiału,
- zebranie pracowników katedry posiadających tytuł lub stopień naukowy w celu wyrażenia opinii i ewentualnego przeformułowania sprawdzania efektów realizacji przedmiotu.

Zamierzenia te należy jednak w szerszym zakresie zastosować w praktyce dydaktycznej.

Praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia i podlegają zaliczeniu. Nadzór nad organizacją praktyk sprawuje Dziekan, który wyznacza opiekuna praktyk dla każdego kierunku studiów. Zadania opiekuna oraz procedura odbywania i monitoringu są określone w *Regulaminie praktyk zawodowych studentów Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach*. Do obowiązków opiekuna praktyk należy m.in.:

- sprawowanie nadzoru dydaktycznego nad przebiegiem praktyk, w szczególności w zakresie programu i wymiaru,
- zgłaszanie Dziekanowi uwag dotyczących programu praktyk,

- sporządzanie rocznych sprawozdań z opinią o realizacji praktyk, które przedkłada Dziekanowi.

Analiza realizacji praktyk zawodowych jest zawarta w omówieniu realizacji procesu dydaktycznego na posiedzeniu Rady Wydziału.

Proces dyplomowania jest określony w *Regulaminie Studiów WSZOP* oraz *Zasadach realizacji prac dyplomowych*. Osoby odpowiedzialne za wykonanie działań objętych tą procedurą to: Dziekan, pełnomocnicy Dziekana ds. dyplomowania poszczególnych kierunków, kierownicy katedr, kierownicy zakładów, opiekunowie prac dyplomowych oraz recenzenci. Opiekunowie są zatwierdzani przez Radę Wydziału na wniosek kierownika zakładu. Pełnomocnik ds. dyplomowania nadzoruje możliwie równomierny rozdział liczby dyplomantów dla poszczególnych opiekunów (liczba dyplomantów przypadającą na jednego opiekuna nie przekracza 15 osób), eliminuje przypadki powtarzania się tematów, odnotowuje na *Karcie konsultacyjnej studenta* przebieg realizacji pracy dyplomowej (nie mniej niż 5 konsultacji w formie bezpośrednich spotkań).

Komisję ds. egzaminu dyplomowego powołuje Dziekan w trzyosobowym składzie. Egzamin ma formę ustną i składa się z dwóch części. W pierwszej odbywa się prezentacja pracy dyplomowej z możliwością wykorzystania technik audiowizualnych, a w drugiej dyplomant odpowiada na dwa pytania z zakresu tematyki obejmującej pracę oraz jedno wylosowane pytanie z zakresu studiowanej specjalności (pula pytań wynosi 30).

Wylosowane do oceny prace dyplomowe reprezentują różnorodny poziom realizacji. Ich słabością jest z reguły niezbyt silne zakorzenienie w tradycjach teoretycznych dyscypliny, a atutem wykonanie części szczegółowej. Prace, zwłaszcza słabsze z nich, noszące ślady poprawek i sporządzania kilku wersji tekstu, świadczą o wystarczającej opiece promotorskiej. Zróżnicowanie poziomu prac odzwierciedlane jest sposobie ich oceniania, zarówno ich wady, jak i zalety podnoszone są w recenzjach. Przebieg egzaminów dyplomowych, sądząc z dotyczącej ich dokumentacji, nie odbiega od przyjętych na polskich szkołach wyższych norm. W całości proces dyplomowania przebiega prawidłowo.

Zajęcia e-learningu są prowadzone na Uczelni od roku akademickiego 2008/2009 przy wykorzystaniu platformy *Moodle*. Na studiach kulturoznawczych w roku 2010/2011 tego typu zajęcia prowadzone były z następujących przedmiotów: *Wielkie systemy religijne* (5 godz.), *Gatunki filmowe* oraz *Historia mediów* (łącznie 30 godz.), *Kształtowanie wizerunku organizacji publicznych i instytucji kultury*, *Retoryka praktyczna w wystąpieniach publicznych* (łącznie 14 godz.). W kolejnym roku akademickim zajęcia w trybie e-learningu obejmowały przedmioty: *Gatunki filmowe i historia mediów* (łącznie 18 godz.) oraz *Kultura w świecie innowacji* (9 godz.). Weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia dokonywana jest na bieżąco. Egzaminy odbywają się na terenie Uczelni.

Wydział monitoruje zjawisko odsiewu, jednak brak pogłębionej analizy tego zjawiska i ustalenia jego przyczyn

Cenną inicjatywą jest uruchomienie programu „Wirtualny dziekanat”, do którego dostęp mają studenci i wykładowcy (tu dostępne są informacje m.in. o uzyskanych ocenach z egzaminów i zaliczeń).

Studenci w czasie spotkania z zespołem oceniającym potwierdzili, że za każdym razem na pierwszych zajęciach prowadzący informują ich jaką wiedzę i umiejętności będą mogli zdobyć na zajęciach oraz o kryteriach ich weryfikacji i oceny. Taka postawa Uczelni w dziedzinie informowania studentów zasługuje na pozytywną ocenę. W dalszej kolejności studenci w odpowiedzi stwierdzili, że zapoznawali się z założonymi efektami kształcenia, które są dla nich zrozumiałe. Ponadto stwierdzili, że opracowane przez Uczelnię efekty kształcenia są

sprawdzone w czasie egzaminów. W ocenie studentów egzaminy w większości wymagają dobrego przygotowania. W dalszej kolejności studenci potwierdzili, że nie zdarzyła się sytuacja, w której prowadzący zajęcia nie przestrzegaliby przyjętych na pierwszych zajęciach kryteriów zaliczenia. Studenci zawsze wiedzą czego mogą spodziewać się na egzaminie, a zakres pytań egzaminacyjnych nie wykracza poza zakres materiału podany na pierwszych zajęciach lub w sylabusie. Studenci stwierdzili, że są bardzo zadowoleni z takiego podejścia do weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Studenci podkreślili również, że zdobyte w czasie studiów wiedzę i umiejętności niekiedy wykorzystują w pracy zawodowej lub na praktykach studenckich. Jednak wyrazili życzenie zwiększenia liczby praktycznych zajęć szczególnie jeśli chodzi o specjalność *Public relations*. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że, zdaniem studentów, nikt nie został skreślony z listy studentów z powodu braku postępów w nauce.

W trakcie wizytacji poddano oglądowi losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu.

W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządza się je poprawnie.

Teczkę akt osobowych studenta (razem z pracą dyplomową) przechowuje się w archiwum uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia).

4).

Władze Uczelni podejmują działania mające na celu monitorowanie losów absolwentów. Przyjęto specjalny dokument *Metodologia badania losów absolwentów kierunku kulturoznawstwo*, który określa zasady monitorowania losów absolwentów tj. narzędzia badania oraz cele i założenia badawcze. W oparciu o przedstawione wytyczne zostały opracowane szczegółowe kwestionariusze przeznaczone do wypełnienia przez absolwentów. Kwestionariusze zasługują na pozytywną ocenę ze względu na proste i zwięzłe sformułowanie pytań, ułatwiające udzielenie jednoznacznej odpowiedzi. Podkreślić warto, że kwestionariusz zawiera szereg pytań umożliwiających weryfikację, czy ukończony kierunek studiów ułatwił znalezienie absolwentowi pracy jak również weryfikację czy absolwent znalazł zatrudnienie zgodne z profilem ukończonego kierunku studiów.

Badania takie prowadzone były w odniesieniu do absolwentów innych kierunków. Uczelnia obecnie znajduje się w fazie wdrażania systemu badania losów absolwentów na kierunku *kulturoznawstwo*. Dopiero w tym roku, po trzech latach od ukończenia studiów przez pierwszy rocznik studentów kulturoznawstwa przeprowadzone zostało badanie losów absolwentów. Do każdego studenta, który wyraził zgodę został wysłany kwestionariusz. Uczelniane Biuro Karier obecnie zbiera i opracowuje wyniki badania.

Takie plany przedstawili pracownicy Biura Karier WSZOP. Jakkolwiek Wydział nie dysponuje wynikami badań absolwentów kierunku *kulturoznawstwo*, jednak poczynione prace i rezultaty widoczne na dzień wizytacji zasługują na pozytywną ocenę. Z pewnością kwestia systematycznie prowadzonych badań absolwentów powinna być rozwiązana w najbliższym czasie.

Wydział posiada liczne kontakty z interesariuszami zewnętrznymi. Przedstawiciele instytucji kultury (Centrum Kultury Katowice, Teatr Śląski) oraz agencji reklamowych i PR, zrzeszonych w Polskim Stowarzyszeniu PR przedstawiają Uczelni swoje propozycje dotyczące programów kształcenia. Studenci uczestniczą też (przeważnie w ramach praktyk studenckich) w organizowaniu festiwali muzycznych, teatralnych i przeglądów filmowych. Ważne miejsce

zajmują tutaj również kontakty z redakcjami lokalnych mediów – ma to istotne znaczenie szczególnie dla studentów, którzy wybrali specjalność *Dziennikarstwo społeczno-kulturalne*.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego³ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku kulturoznawstwo są zgodne z założeniami zapisanymi w standardach kształcenia (dla programów kształcenia realizowanymi przed 1 X 2012 r.) i z zasadami KRK – w szczególności efekty te są zgodne z wymaganiami i efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych (dla programów realizowanych po 1 X 2012 r.). Niektóre efekty szczegółowe należy przeredagować. Należy wprowadzić zapisy dotyczące ogólnych efektów kształcenia. Opis efektów kształcenia jest udostępniany studentom po zalogowaniu do systemu, studenci mają także dostęp do sylabusów poszczególnych przedmiotów, ale tylko do niektórych elementów ich zawartości.

2) Efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały, co zostało potwierdzone także przez studentów.

3) System weryfikacji efektów kształcenia należy ocenić jako zadowalający – w szczególności w kategorii efektów związanych z wiedzą. System weryfikacji efektów kształcenia w stosunku do kategorii umiejętności i kompetencji społecznych należy dopiero zdefiniować i systematycznie stosować.

4) Wydział znajduje się w fazie wdrażania procedur badania losów absolwentów kierunku *kulturoznawstwo*.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1).

Program studiów jest realizowany w dwóch wariantach: a) obowiązującym do 1 X 2012 r. i skonstruowanym głównie w oparciu o obowiązujące standardy kształcenia dla kierunku *kulturoznawstwo*, b) obowiązującym po 1 X 2012 i zgodnym z zasadami KRK. Obydwa programy różnią się w dopuszczalnym (przez odpowiednie rozporządzenia MNiSzW) stopniu – a więc nowy program nie musiał być zatwierdzany przez Ministerstwo. W tym miejscu należy sformułować uwagę krytyczną pod adresem autorów *Raportu samooceny* – uwzględniono w nim tylko program dla studiów niestacjonarnych. Ponadto wersja przedstawiona w *Raporcie* różniła się nieco od wersji, którą Zespół oceniający otrzymał w trakcie wizytacji. Zespół przyjął do wiadomości, że te właśnie, udostępnione w trakcie wizytacji, wersje programów studiów, zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, są obowiązujące i przyjęte do realizacji.

Realizowany program studiów umożliwia osiągnięcie zamierzonych celów i efektów kształcenia oraz zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Czas trwania kształcenia jest prawidłowy.

Podstawową zasadą przyjętą przez autorów programu kształcenia na ocenianym kierunku jest przekazanie studentom na pierwszym etapie studiów podstaw wiedzy o kulturze, a następnie zastosowanie tej wiedzy w obszarach komunikacji audiowizualnej (mediów audiowizualnych, reklamy i PR) oraz na polu dziennikarstwa. Drogą do osiągnięcia tych celów są trzy specjalności proponowane studentom do wyboru: a) komunikacja audiowizualna, b)

reklama i public relations, c) dziennikarstwo społeczno-kulturalne. Trzeba tutaj jednoznacznie stwierdzić, że o ile dwie pierwsze specjalności mieszczą się w granicach obszaru kulturoznawstwa, to specjalność dziennikarska należy do innego obszaru kształcenia (do nauk społecznych) i w gruncie rzeczy jest gorszą (zubożoną wersją) programu kształcenia dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Treści programowe realizowane na tej specjalności (m.in. z psychologii mediów, historii mediów, gatunków i form dziennikarskich, warsztatów dziennikarskich) jednoznacznie przynależą do obszaru kształcenia nauk społecznych i do pewnego stopnia znajdują swoje odzwierciedlenie w standardach kształcenia dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Brak jest uzasadnienia dla realizowanego programu tej specjalności. Wyjściem może być przekształcenie ocenianego programu kształcenia i nadanie mu charakteru międzyobszarowego, bądź uruchomienie odrębnych studiów z zakresu dziennikarstwa i komunikacji społecznej. W grę wchodzi również oczywiście rezygnacja z tej specjalności. Tę kwestię władze Wydziału powinny rozstrzygnąć w trybie pilnym. Pożądana wydaje się również znacząca korekta treści kształcenia na specjalności reklama i PR i nadanie im bardziej charakteru kulturoznawczego (chodzi m.in. o ujęcie reklamy i PR jako swoistych praktyk kulturowych).

Studenci podkreślają, iż mają swobodną możliwość wyboru specjalności, które są prowadzone w pełnym zakresie, pomimo zmniejszającej się liczby studentów, co należy ocenić pozytywnie.

Sekwencje przedmiotów i modułów w programie i planie studiów zostały określone w sposób prawidłowy – widoczna tutaj jest zasada kształcenia polegająca na zapoznawaniu studentów najpierw z podstawowymi i teoretycznymi założeniami wiedzy o kulturze (oraz nauk humanistycznych), by stopniowo w dalszej kolejności przybliżyć studentom bardziej szczegółowe i specjalistyczne kwestie ważne dla kulturoznawstwa i w szczególności odnoszące się do zjawisk kultury popularnej i audiowizualnej. W ten sposób programy i plany studiów zyskują spójność i koherencję.

Organizacja procesu kształcenia, z punktu widzenia stosowanych form kształcenia nie budzi zastrzeżeń. Przyjęte formy kształcenia są adekwatne w stosunku do zaplanowanych celów kształcenia. W bloku „przedmiotów ogólnych” oraz w obrębie kursów realizujących treści podstawowe przeważają wykłady (z elementami konwersatorium). Takie rozwiązanie jest właściwe – pozwala bowiem na przekazanie przede wszystkim wiedzy z obszarów stanowiących podstawy metodologiczne kulturoznawstwa a także umożliwia zapoznanie studentów z kanonicznymi treściami tej dyscypliny naukowej. W drugiej fazie kształcenia (na którą przypada realizacja programów poszczególnych specjalności) przeważają konwersatoria oraz zajęcia nastawione bardziej na zdobywanie umiejętności. W programie poszczególnych specjalności uwzględniono zatem zajęcia o charakterze warsztatowym oraz zajęcia nastawione na efekty związane z umiejętnościami samodzielnej analizy i interpretacji tekstów kultury (szczególnie kultury audiowizualnej).

Praktyki studenckie (w wymiarze 21 dni) są obowiązkowe i ściśle powiązane z trzema prowadzonymi specjalnościami. I tak praktyki dla specjalności kultura audiowizualna odbywają się w instytucjach kultury zajmujących się animacją życia kulturalnego i organizacją imprez, programów, spektakli, wystaw. Dla specjalności reklama i PR w agencjach reklamowych i PR, w działach marketingu i promocji instytucji publicznych, zaś dla specjalności dziennikarstwo społeczno-kulturalne w redakcjach czasopism i gazet, w radiu, telewizji oraz w zespołach redakcyjnych portali internetowych.

Zasady odbywania praktyk na WSZOP określa, w którym precyzyjnie zostały zdefiniowane wymogi zaliczania praktyki zawodowej oraz zasady weryfikacji osiągniętych efektów

kształcenia. Zgodnie z Regulaminem, student do czasu ukończenia studiów ma obowiązek odbyć trzy tygodnie praktyk. Za kierowanie na praktyki oraz za ich zaliczanie odpowiada opiekun praktyk. Z kolei za kontakt z pracodawcami oferującymi praktyki dla studentów odpowiedzialne jest Uczelniane Biuro Karier. Jak dotąd nie opracowano na ocenianym kierunku listy podmiotów, z którymi Uczelnia nawiązała stałą współpracę.

Studenci mają swobodę w wyborze podmiotu, w którym chcą odbywać praktykę. Uczelnia świadczy pomoc studentom w nawiązaniu kontaktu z konkretną firmą czy instytucją. Jednak działalność pracodawcy, u którego student odbywa praktykę koniecznie musi być związana ze studiowanym kierunkiem, co należy ocenić pozytywnie.

Weryfikacji uzyskania zakładanych efektów kształcenia dokonuje opiekun praktyk, który na podstawie przedstawionego zaświadczenia o odbyciu praktyki zawodowej oraz sprawozdania z przebiegu praktyk podejmuje decyzję o ich zaliczeniu. Oba te dokumenty muszą być potwierdzone przez podmiot przyjmujący na praktykę. Sprawozdanie z praktyk nie wymaga codziennego wpisywania wykonywanych czynności, co może utrudnić weryfikację osiąganych efektów kształcenia. Z rozmowy z opiekunem praktyk wynika, że raczej nie zdarzają się sytuacje niezaliczenia praktyk z powodu braku uzyskania zakładanych efektów kształcenia.

Dla studentów pracujących została przewidziana możliwość zaliczenia praktyk za pomocą pracy zawodowej. Jednak wykonywana praca zawodowa musi być powiązana z kierunkiem studiów. Uczelnia rygorystycznie przestrzega tej zasady.

W czasie spotkania studenci potwierdzili twierdzenia opiekuna praktyk na temat możliwości zaliczenia praktyk na podstawie pracy zawodowej oraz na temat weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów obowiązek odbycia praktyki w wymiarze trzech tygodni nie jest wymaganiem zbyt wygórowanym. Ponadto studenci pochwalili opiekuna praktyk za aktywność oraz za dobry kontakt, co należy ocenić pozytywnie. Sposób organizacji praktyki studenckich jest prawidłowy.

Widocznym mankamentem realizowanych programów studiów jest brak puli kursów do wyboru – zgodnie z paragrafem 5.2 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 X 2011, mówiącym o tym, że „program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS”. Władze Wydziału winny w trybie pilnym dokonać korekty programów studiów w tym zakresie.

Również studenci zwracali uwagę na to, że brak możliwości wyboru przez studentów przedmiotów/modułów kształcenia (poza możliwością wyboru specjalności) stanowi okoliczność niekorzystną. Cały plan studiów (w ramach specjalności) jest narzucony studentom bez możliwości wyboru modułów kształcenia.

Kształcenie na odległość, w realizowanym wymiarze, jest prowadzone prawidłowo.

Zasady tworzenia punktacji ECTS są w Uczelni uregulowane poprzez zarządzenie Rektora WSZOP w sprawie przyznawania punktów ECTS. Procedura ta jest zgodna z regułami KRK. Punktacja ECTS na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń. Uczelnia i Wydział przywiązują dużą wagę do poprawnego określania liczby punktów ECTS przyporządkowanych poszczególnym modułom kształcenia. Świadczy o tym powołanie koordynatorów ds. ECTS.

Rozwiązania w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia polegają na przyjęciu dwóch formuł: a) indywidualnego toku studiów (dla wyróżniających się studentów), umożliwiającego poszerzenie programu studiów lub jego indywidualizację, b) indywidualnej organizacji studiów – dla studentów znajdujących się w szczególnej sytuacji losowej lub zdrowotnej. Obydwie formuły są prawidłowe i spełniają swoje zadanie. Uczelnia dopuszcza możliwość również możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez wymianę

międzyuczelnianą i wymianę międzynarodową – kwestie te uregulowane zostały przez rozporządzenia Rektora WSZOP. Decyzje w tej sprawie przyznania indywidualnego toku studiów podejmuje Dziekan. Zgodę na ITS może otrzymać student, który zaliczył pierwszy rok studiów oraz uzyskał średnią ocen co najmniej 4,51. Studenci niepełnosprawni obejmowani są opieką ze strony Uczelni poprzez przyznanie IOS.

Wydział powinien dążyć do wprowadzenia w życie uregulowań związanych z indywidualizacją procesu kształcenia. W opinii studentów możliwość skorzystania z indywidualizacji procesu kształcenia jest słabo upowszechniona. Studenci nigdy nie spotkali się z przypadkiem objęcia przez nauczyciela akademickiego indywidualną opieką naukową studenta, który osiągnął wysokie wyniki w nauce. Brak upowszechnienia wykorzystywania regulacji umożliwiających indywidualizację studiów należy ocenić negatywnie.

Pozytywnie należy ocenić to, iż plan zajęć na ocenianym kierunku ustalany jest w porozumieniu z Samorządem Studentów, przy uwzględnieniu sugestii studentów. W opinii studentów zajęcia są dobrze rozplanowane i nie stanowią dużego obciążenia czasowego w ciągu dnia. Jeden dzień w tygodniu wolny jest od zajęć dydaktycznych. WSZOP stara się w bardzo życzliwy sposób dostosowywać plan zajęć do potrzeb studentów.

Studenci podkreślili też, że Uczelnia stara się stosować nietypowe formy kształcenia. Są to przede wszystkim: finansowane z budżetu Uczelni wyjazdy do instytucji kulturalnych jak teatry lub muzea. Uczelnia zaprasza również specjalistów z danej dziedziny na spotkania ze studentami. Działania te zasługują na pozytywną ocenę.

2)

Zakładane efekty kształcenia, treści programowe oraz formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość – ale tylko w tej części programu, która odnosi się do segmentu pozaspecjalizacyjnego. Tworzą ten segment: Moduł 1 (przedmioty ogólne), Moduł 2 (treści podstawowe), Moduł 3 (treści kierunkowe), Moduł 4 obligatoryjny dla wszystkich specjalności (obejmuje m.in. zagadnienia: współczesnych praktyk kulturowych – życie teatralne, filmowe, podstawy warsztatu fotografii i filmu), Moduł 5 obligatoryjny (seminarium dyplomowe i praktyki studenckie). Moduły zawierające „treści specjalnościowe” i realizowane w ramach specjalności: dziennikarstwo społeczno-kulturalne oraz specjalności reklama i PR w znacznym stopniu są niekoherentne z obszarowymi efektami kształcenia właściwymi dla nauk humanistycznych – kwestie te zostały przedstawione w punkcie wyżej. Formy i metody kształcenia określone w sylabusach poszczególnych przedmiotów nie budzą zastrzeżeń. Należy w tym miejscu jeszcze raz zaznaczyć, iż na poziomie całej koncepcji programu kształcenia nie zostały określone w sposób przejrzysty relacje między zbiorami efektów kształcenia a celami i treściami kształcenia, metodami dydaktycznymi i formami zajęć, co zostało potwierdzone niewypełnieniem w *Raporcie samooceny* tabeli I.2 *Cele i efekty kształcenia*.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego³ częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Programowi kształcenia na ocenianym kierunku oceniany brakuje spójności merytorycznej w części specjalizacyjnej, przy tworzeniu programu nie została uwzględniona zasada wprowadzenia puli przedmiotów/modułów do wyboru (zasada 30%), prawidłowo zostały przyporządkowane modułom kształcenia punkty ECTS, indywidualizacja procesu kształcenia została wprowadzić uregulowana przepisami wewnątrzuczelnianymi, jednak realne działania

w tym zakresie są bardzo ograniczone. System praktyk studenckich jest dobrze zorganizowany.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne są spójne tylko częściowo. Spójność zakładanych efektów kształcenia, treści programowych oraz metod i form dydaktycznych nie została klarownie określona na poziomie koncepcji całości programu kształcenia.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1).

Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów obejmuje znakomitą większość wiedzy i umiejętności potrzebnych dla realizacji sformułowanych efektów kształcenia. W efektach tych zawarto jednak odesłania do wielu innych niż kulturoznawstwo dyscyplin akademickich, np. do filmoznawstwa i muzykologii. Zarówno w minimum kadrowym, jak i w szerszym gronie osób prowadzących zajęcia brakuje odpowiednich specjalistów, którzy mogliby zapewnić realizację tak określonych celów. Problem wydaje się jednak dotyczyć raczej niezręcznego sformułowania niektórych efektów kształcenia, a nie struktury kwalifikacji kadry. Można założyć, a z przeprowadzonych rozmów wynika, że jest to słuszne założenie, że chodzi na przykład o przekazanie wiedzy na temat kultury muzycznej, a nie kształtowanie profesjonalnych umiejętności muzykologa. Podobna sytuacja dotyczy filmoznawstwa. Niemniej trzeba stwierdzić, że w świetle sformułowań, jakimi jednostka posłużyła się przedstawiając planowane efekty kształcenia, struktura kwalifikacji kadry pozwala osiągać je w znaczącej części, ale nie w pełni. Sytuację tę można zapewne poprawić przez bardziej staranne przeformułowanie efektów kształcenia. Wedle tabeli zawartej w raporcie samooceny rozkład kompetencji kadry prowadzącej zajęcia na wizytowanym kierunku przedstawia się następująco:

II.1. Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia												
	Ogółem	Z tego reprezentujących											
		Obszar nauk humanistycznych								Obszar nauk technicznych		Obszar sztuki	Obszar nauk ścisłych
		Nauki humanistyczne								Nauki techniczne		Sztuki muzyczne	Nauki fizyczne
		Literaturo- znawstwo	Nauki o zarządzaniu	Językozna- wstwo	Etnologia	Filozofia	Historia	Kulturo- znawstwo	Nauki o sztuce	Inżynieria środowiska	Inżynieria materiałowa	Teoria muzyki	Fizyka
Studia I stopnia													
• prof. ¹	3 (2)	2 (2) ²	()	()	()	1 (0)	()	()	()	()	()	()	()
• dr hab.	3 (2)	1 (1)	()	()	()	1 (1)	1 (0)	()	()	()	()	()	()
• dr	25 (4)	10 (3)	()	3 (0)	1 (1)	4 (0)	()	3 (0)	1 (0)	1 (0)	1 (0)	()	1 (0)
• mgr ³	23 (0)	1 (0)	1 (0)	15 (0)	()	()	()	4 (0)	()	()	1 (0)	1 (0)	()

¹ Należy podać dane zgodne z dokumentami o nadaniu tytułów i stopni naukowych (w zakresie sztuki) oraz tytułu zawodowego. W przypadku zmiany profilu badawczego po ostatnim awansie naukowym należy podać informacje dotyczące aktualnego profilu badawczego wraz z komentarzem pod tabelą.

² W nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego ocenianego kierunku.

³ Lub równorzędny.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia												
	Ogółem	Z tego reprezentujących											
		Obszar nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej	Obszar nauk społecznych										
		Nauki o kulturze fizycznej	Nauki społeczne				Nauki ekonomiczne		Nauki prawne				
			Nauki o mediach	Nauki o polityce	Psychologia	Socjologia	Nauki o zarządzaniu	Ekonomia	Prawo				
Studia I stopnia													
• prof. ⁴	()	() ⁵	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()
• dr hab.	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()
• dr	7 (0)	()	()	1 (0)	1 (0)	1 (0)	2 (0)	()	2 (0)	()	()	()	()

⁴ Należy podać dane zgodne z dokumentami o nadaniu tytułów i stopni naukowych (w zakresie sztuki) oraz tytułu zawodowego. W przypadku zmiany profilu badawczego po ostatnim awansie naukowym należy podać informacje dotyczące aktualnego profilu badawczego wraz z komentarzem pod tabelą.

⁵ W nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego ocenianego kierunku.

• mgr ⁶	7 (0)	2 (0)	1 (0)	()	1 (0)	1 (0)	1 (0)	1 (0)	()	()	()	()	()
--------------------	-------	-------	-------	-----	-------	-------	-------	-------	-----	-----	-----	-----	-----

⁶ Lub równorzędny.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki .

2).

Do minimum kadrowego kierunku *kulturoznawstwo* zgłoszono siedmiu pracowników, w tym czterech posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Dorobek naukowy tych pracowników obejmuje zagadnienia literaturoznawcze, w tym zagadnienia kultury literackiej, problematykę kultury popularnej i problematykę medioznawczą, zagadnienia antropologii kulturowej i filozofii kultury, estetykę, teorię komunikacji społecznej, zagadnienia teatrologiczne i szeroko rozumianą diagnostykę kultury współczesnej. W przypadku wszystkich pracowników deklarowane zainteresowania naukowe są w pełni potwierdzone przez udokumentowany dorobek publikacyjny. Rozpatrywany indywidualnie w każdym wypadku dorobek ten może być interpretowany bez nadużycia jako kulturoznawczy. Pod względem merytorycznym struktura kwalifikacji naukowych nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego dla ocenianego kierunku nie budzi więc zastrzeżeń.

Niespełnione jest natomiast kryterium ilościowe. Zgodnie z §14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) minimum kadrowe kierunku studiów pierwszego stopnia stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Ponadto, do minimum kadrowego, wliczani są:

1. nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru (§ 13 ust. 2 ww. rozporządzenia);
2. nauczyciele akademicki, dla których w bieżącym roku akademickim zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 13 ust. 3 ww. rozporządzenia).

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria wszystkich przedstawionych przez Uczelnię 7 nauczycieli akademickich można wliczyć do minimum kadrowego.

Przedłożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., 572 i 742).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Akty mianowania oraz umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają także świadectwa pracy, dyplomy z konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych, będące potwierdzeniem deklarowanego dorobku praktycznego. Doświadczenie praktyczne kadry dokumentowane jest także w corocznych sprawozdaniach.

Mimo pozytywnej oceny merytorycznej, wymagania prawa w zakresie minimum kadrowego na ocenianym kierunku nie zostały spełnione. Relacja między kwalifikacjami poszczególnych nauczycieli, określonymi przez ich dorobek naukowy, a prowadzonymi przez

nich zajęciami dydaktycznymi nie budzi zastrzeżeń, występuje pod tym względem pełna zgodność.

Należy tu powtórzyć sformułowaną już wyżej uwagę, iż w minimum kadrowym brakuje reprezentantów niektórych dyscyplin, do których bezpośrednio odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, tj. muzykologii, filmoznawstwa i historii sztuki.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Uczelnia do minimum kadrowego zaliczyła 7 nauczycieli akademickich: 4 z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 3 ze stopniem naukowym doktora. Zgodnie z §14 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia w minimum kadrowym brakuje 2 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

Wymagania w zakresie minimum kadrowego dla kierunku kulturoznawstwo na I stopniu kształcenia nie zostały spełnione.

Minimum kadrowe na kierunku *kulturoznawstwo* na poziomie studiów pierwszego stopnia stanowi 7 nauczycieli akademickich, z czego przeważająca większość nauczycieli tworzy to minimum od prawie samego początku. Minimum kadrowe zgłoszone dla ocenianego kierunku jest zatem stabilne, bowiem większość stanowiących je pracowników zatrudniona jest w Uczelni od 2006 lub 2007 roku. Minimum to było poszerzane w latach 2009-11 i nie wykazuje ani tendencji do niepokojącej rotacji, ani do zamknięcia. Niemniej jednak nie spełnia ono wymagań określonych §14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.).

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445). Łączna liczba studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku kulturoznawstwo wynosi 311 (Raport samooceny, s. 5), zatem stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów jest znacznie niższy od określonego w przywołanym rozporządzeniu dla kierunku mieszczącego się w obszarze nauk humanistycznych.

Obsada dydaktyczna poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń. Obsada ta jest zgodna zarówno z deklarowanymi obszarami zainteresowań naukowych zatrudnionych pracowników, jak i ich dorobkiem i uzyskanymi stopniami naukowymi. Pracownicy są regularnie wdrażani do metod pracy w e-learningu. Szczegóły dotyczące zależności między przydzielanymi zajęciami, a specjalnościami reprezentowanymi przez pracowników zawiera załącznik nr 5 do niniejszego raportu.

Hospitowane zajęcia dydaktyczne należy ocenić jednoznacznie pozytywnie, zarówno pod względem jakości metodycznej, poziomu merytorycznego i aktywności studentów, jak i pod względem relacji między wykładowcą a studentami.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3).

W zakresie zatrudniania pracowników akademickich nie sformułowano *explicite* szczegółowych kryteriów poza ogólnym zastrzeżeniem, że zatrudniani pracownicy muszą spełniać wymagania określone w prawie o szkolnictwie wyższym oraz wyrażeniem troski o zatrudnianie możliwie najlepszych nauczycieli akademickich. Rzeczywista struktura kadry pozwala ocenić zasady rekrutacji pracowników pozytywnie w zakresie merytorycznym, choć polityka kadrowa powinna przecież zapewniać po pierwsze przewidzianą prawem liczbę pracowników. Uczelnia dąży do zatrudniania u siebie pracowników jako w podstawowym miejscu pracy, także w wypadku kształceniu na pierwszym stopniu, gdzie nie jest to wymagane prawem (trzej pracownicy z minimum kadrowego kulturoznawstwa). System weryfikacji nauczycieli akademickich jest rozbudowany i wydaje się skuteczny. Jego kluczowym elementem z punktu widzenia polityki kadrowej są oceny okresowe pracowników, prowadzone na podstawie wzorowo przygotowanego kwestionariusza, w których uwzględniany jest nie tylko dorobek publikacyjny, ale też jakości dydaktyki, przedsięwzięcia animatorskie i popularyzatorskie, zaangażowanie w sprawy studenckie i organizacyjne problemy kierunku. Członkami komisji oceniającej są także pracownicy, a ocena dokonuje się zawsze w obecności pracownika. Jednym z ważniejszych elementów oceny jest opinia wyrażana przez studentów w regularnej ankietyzacji. System oceny nauczycieli akademickich należy więc ocenić wysoko.

System wspierania rozwoju kadry naukowej obejmuje zarówno działania grupowe o charakterze instytucjonalnym, m. in. finansowanie konferencji naukowych i publikacji pokonferencyjnych organizowanych przez Zakład Kulturoznawstwa, oraz uczestnictwa pracowników w konferencjach zewnętrznych, finansowanie projektów badawczych i wzbogacanie zbiorów bibliotecznych, jak i działania indywidualnie ukierunkowane, tj. dofinansowywanie publikacji habilitacyjnych oraz obniżanie pensum dydaktycznego w związku z przygotowaniem pracy na stopień. Od roku akademickiego 2006/07 sześciu pracowników uzyskało wyższe stopnie lub tytuły naukowe. Ze względu na zatrudnienie większości pracowników na zasadzie dodatkowego miejsca pracy trudno ocenić, na ile sukcesy te są związane z polityką kadrową Uczelni. W każdym razie podejmowane przez Uczelnię działania w tym zakresie mogą stanowić silny argument dla zatrudnienia się w niej jako w miejscu podstawowym i z punktu widzenia realizowanych celów dydaktycznych są z całą pewnością wystarczające.

W czasie spotkania z zespołem oceniającym pracownicy wyrażali opinie zbieżne z informacjami zawartymi w raporcie samooceny. Podkreślali ściśle uwzględnianie ich kompetencji podczas przydziału zajęć i dokonywanie tego przydziału z wielomiesięcznym wyprzedzeniem, pozytywnie oceniali zarówno system ocen okresowych, jak i ankiet studenckich. Podkreślali znaczenie działań Uczelni w zakresie indywidualnego doskonalenia się pracowników, wysoko też ocenili wewnętrzny, konkursowy system grantów. Jako zasadniczy problem zgłaszali praktykę łączenia zajęć dydaktycznych w wielogodzinne bloki, co stanowi zarówno problem dla studentów, jak i dla wykładowców (podano nawet przykład sześciogodzinnego bloku z jednego przedmiotu). Ogólna ocena polityki kadrowej Uczelni wyrażana przez pracowników była jednoznacznie pozytywna. Wskazano jednak na pewne mankamenty widoczne w funkcjonowaniu Uczelni związane z nazbyt niekiedy drobiazgowymi – w opinii pracowników – procedurami mającymi na celu ocenę aktywności pracowników. Zgłaszano postulat modyfikacji form tej oceny.

W trakcie spotkania zespołu oceniającego z kadrą naukowo-dydaktyczną, pracownicy Wydziału podkreślali także, że ich głównym celem jest wypracowanie tożsamości naukowej

swojego zespołu naukowego, tożsamości, która odnosiłaby się do kulturoznawstwa pojmowanego jako dyscyplina naukowa i która zarazem przekładałaby się na specyfikę kulturoznawczej oferty dydaktycznej. Większość wypowiadających się pracowników była pozytywnie nastawiona do tak określonych zadań. Większość dyskutantów pozytywnie oceniała też perspektywę rozwoju kierunku studiów.

Zgodnie z raportem samooceny rozwój naukowy kadry Wydziału przedstawia się następująco:

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2007	2 (1)	()	()
2008	4 (0)	1 (0)	()
2009	3 (2)	1 (1)	1 (1)
2010	()	1 (1)	1 (1)
2011	1 (0)	()	()
RAZEM:	10 (3)	3 (2)	2 (2)

4).

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ – częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura oraz kwalifikacje osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów w części umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Niektóre z efektów odnoszą się do innych dyscyplin niż kulturoznawstwo (np. do filmoznawstwa lub muzykologii), jednakże zarówno w minimum kadrowym, jak i w szerszym gronie osób prowadzących zajęcia brakuje odpowiednich specjalistów, którzy mogliby zapewnić realizację tych efektów.

2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry są adekwatne do realizowanego programu, jednakże liczba nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego jest mniejsza od wymaganej prawem, zatem wymagania w zakresie minimum kadrowego nie są spełnione. Relacja między liczbą nauczycieli akademickich stanowiącymi minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów jest zgodna z przepisami.

3) Jednostka prowadzi odpowiednią politykę kadrową, zapewniając pracownikom właściwe warunki rozwoju naukowego. Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne kadry są okresowo oceniane.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

;

Uczelnia dysponuje głównym budynkiem przy ulicy Bankowej 8 w Katowicach, dzierżawionym od Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, korzystnie usytuowanym i wyposażonym w system monitoringu video. Drugi budynek Uczelni, dzierżawiony od Urzędu Miasta znajduje się na ulicy Ścigały 9, trzeci zaś przy ulicy Słowiańskiej 1. Budynki są w dobrym stanie technicznym i dysponują odpowiednią liczbą sal wykładowych, pracowni komputerowych, studiem e-learningu, pokojami konsultacyjnymi, ogólnodostępnymi stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu, co jest pozytywnie oceniane przez studentów. Szczegółowy opis poszczególnych budynków zawiera *Raport samooceny* (str. 16-

18). W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna WSZOP prezentuje dobry poziom. W Uczelni jest wystarczająca liczba sal wykładowych, są one zazwyczaj w stanie pomieścić wszystkich studentów. Jednak studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA poinformowali, że czasami zdarzało się, iż nie wszyscy studenci mogli wejść do sali, szczególnie na początku roku akademickiego. Studenci podkreślili, że często brakuje miejsca w salach w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych. Sale wykładowe są dobrze wyposażone, w prawie każdej znajduje się sprzęt audiowizualny, który wykorzystywany jest do wyświetlania prezentacji oraz dodatkowo, w niektórych salach znajduje się nagłośnienie. Podsumowując, studenci ocenili stan techniczny budynku jako dobry i pozwalający na realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Infrastruktura informatyczna oparta jest na własnych siedmiu serwerach i obejmuje dwie niezależne sieci informatyczne. Sieci te posiadają odpowiednie zabezpieczenia. Sieć dydaktyczna obsługuje laboratorium komputerowe, składające się z 10 pracowni informatycznych z 203 stanowiskami komputerowymi, pracującymi na systemie operacyjnym Windows XP i z dostępem do Internetu. Uczelnia posiada licencje na oprogramowanie specjalistyczne przydatne dla kształcenia m. in. w zakresie kulturoznawstwa. Liczba licencji dla poszczególnych programów jest wystarczająca (np. 203 licencje dla pakietu Microsoft Office). Uczelnia nie zadbała jednak o udostępnienie studentom specjalistycznego oprogramowania graficznego czy filmowego, niezbędnego dla ćwiczenia praktycznych umiejętności. Studenci ocenili to zdecydowanie negatywnie.

We wszystkich budynkach studenci mają dostęp do sieci Wi-Fi, co jest pozytywnie oceniane przez studentów, którzy w przerwach między zajęciami, używając własnego sprzętu elektronicznego, mogą korzystać z Internetu.

Infrastruktura techniczna wystarcza więc w pełnym zakresie na realizację zakładanych celów dydaktycznych. Zasoby biblioteczne zostały podzielone według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej i obejmują głównie podręczniki akademickie i publikacje naukowe. Księgozbiór obejmuje 12509 woluminów wydawnictw zwartych oraz 122 tytuły prenumerowanych czasopism. Biblioteka posiada też dostęp do sześciu ważnych naukowych baz danych, korzysta też z projektu Biblioteka Wirtualna Nauki. Współpraca biblioteki obejmuje wymianę publikacji i wypożyczenia międzybiblioteczne z bibliotekami 22 innych szkół wyższych. Pomieszczenie biblioteczne jest nowoczesne i ogólnodostępne, obejmuje wystarczającą liczbę miejsc pracy, w tym stanowiska komputerowe i 2 kabiny multimedialne. Księgozbiór w zakresie kulturoznawstwa jest w trakcie budowy, ale zapoznanie się z nim pozwala stwierdzić, iż zawiera większość kanonicznych wydawnictw, wiele publikacji najnowszych oraz odpowiednie czasopisma. Ulega też nieustannemu poszerzeniu. Aktualny roczny budżet biblioteki wynosi 115000 PLN. Zasoby biblioteczne są wystarczające dla osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku *kulturoznawstwo*. Lista prenumerowanych czasopism z zakresu kulturoznawstwa obejmuje następujące tytuły po ominięciu tygodników itp., które w *Raporcie samooceny* z niezrozumiałych względów uwzględniono wśród pism kulturoznawczych): Bibliotekarz, Bibliotheca Nostra, Didaskalia, Edukacja Humanistyczna, e-Mentor (e-wydanie), Er(r)go, FA-art, Konteksty, Książki, Kultura i Społeczeństwo, Kultura Popularna, Kultura Współczesna, Literatura Ludowa, Literatura na Świecie, Lud, Opcje, Realia i Co Dalej..., Studia Kulturowe WSZOP, Śląsk, Świat i Słowo, Teksty Drugie, Zeszyty Literackie (plus e-wydanie).

W opinii studentów biblioteka jest niewystarczająco zaopatrzona w wymagane na kierunku *kulturoznawstwo* publikacje naukowe, natomiast pozytywnie ocenili działalność czytelnicy, która zapewnia odpowiednią do liczby studentów liczbę miejsc oraz dostosowanie

stanowisk czytelniczych do pracy wymagającej skupienia. Pozytywnie ocenili system informatyczno-biblioteczny umożliwiający łatwe znalezienie szukanej publikacji. Studenci podkreślili, że przeprowadzono dla nich szkolenie biblioteczne, dlatego świetnie sobie radzą z systemem. Pozytywnie należy ocenić fakt, że zarówno biblioteka jak i czytelnia, o której będzie mowa poniżej, są otwarte również w soboty w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych.

Podsumowując, w ocenie studentów, jakość bazy dydaktycznej, pomimo pewnych braków zasługuje na dobrą ocenę i umożliwia studentom osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

W stosunku do liczby studentów Uczelnia prowadzi szeroką współpracę z instytucjami kulturalnymi i fundacjami, w których studenci odbywają praktyki. Współpraca ta jest oparta na odpowiednich umowach. Do najważniejszych partnerów Uczelni w tym zakresie należy Górnośląskie Centrum Kultury, Śląskie Centrum Solidarności i Wolności, Teatr Śląski i in. Szczególnie bliskie związki Uczelnia posiada w tym zakresie z Polskim Stowarzyszeniem PR, co jest ważne ze względu na specjalność Reklama i Public Relations. Aktywność Uczelni w tym zakresie można ocenić wysoko. Umożliwia ona pełną realizację efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Pracownicy Biura Karier zajmują się nawiązywaniem kontaktów z podmiotami zewnętrznymi, które zainteresowane są przyjmowaniem studentów na praktyki. Uczelnia w razie potrzeby pomaga studentowi w nawiązaniu kontaktu z konkretną instytucją. Jednak podkreślić trzeba, że WSZOP nie wyraża zgody na odbywanie praktyk w instytucji, której zakres działalności nie ma związku ze studiowanym kierunkiem. Studenci podkreślili, że Uczelnia dba o poprawność doboru instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne, co zasługuje na pozytywną ocenę.

Zarówno stan infrastruktury, jak i stopień współpracy Uczelni z instytucjami zewnętrznymi, a także dysponowanie finansami w tym zakresie pozwalają bez wątpienia na dalszy rozwój ocenianego kierunku, choć brak sprecyzowanej polityki w zakresie charakteru i kierunku tego rozwoju (co nie oznacza, by komisji oceniającej nie przedstawiono w czasie spotkań całego szeregu idei w tym zakresie, mniejsza jest jednak liczba podjętych już decyzji).

Infrastruktura uczelni nie jest w pełni przygotowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo lub studentów niewidomych, co potwierdził pracownik Biura ds. studentów niepełnosprawnych. W budynkach dydaktycznych nie ma windy lub innego podnośnika umożliwiającego dotarcie na wyższe piętra budynku. Student niepełnosprawny nie ma również możliwości swobodnego dostępu do gabinetu Dziekana jak również do Dziekanatu. W Uczelni jedynie na pierwszym piętrze znajduje się toaleta dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Na ocenianym kierunku studiuje 5 studentów niepełnosprawnych. Dziekan przyznał im możliwość IOS, co umożliwia im indywidualne rozplanowanie sesji egzaminacyjnej.

Podkreślić należy, że Uczelnia planuje zakup specjalistycznych programów dla osób niedowidzących i niedosłyszących oraz zakup monitorów komputerowych o większej przekątnej. Jak wynika z twierdzeń władz Uczelni zainstalowanie windy nie jest możliwe ze względu na brak możliwości przebudowy budynku

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura, jaką dysponuje Uczelnia oraz zakres jej współpracy z zewnętrznymi instytucjami jest właściwa dla realizacji procesu kształcenia na kierunku *kulturoznawstwo*. Instytucje, w których odbywają się praktyki są dobrane adekwatnie do zakładanych celów i

efektów kształcenia. Baza dydaktyczna spełnia także wymagania studentów. Budynki nie są dostosowane do potrzeb do potrzeb studentów niepełnosprawnych, jednak ten problem jest dostrzegany i podejmowane są działania mające na celu częściowe niwelowanie problemów tej grupy studentów.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Zakład Kulturoznawstwa wskazuje na pięć głównych tematów badawczych, realizowanych poprzez konferencje i wydawnictwa naukowe, z których każdy znajduje rozwinięcie w postaci odpowiednich przedmiotów dydaktycznych, a czasem także działań animacyjnych: badanie relacji między kulturą a technologią, badanie funkcjonowania treści kulturowych w mediasferze, badanie problemów audiowizualności, kultura popularna i kanały jej dystrybucji, kultura regionu. Do tej pory Zakład zorganizował samodzielnie sześć konferencji naukowych, zwykle kończących się odpowiednimi publikacjami:

- Praca, dobro indywidualne i społeczne” – w 25. rocznicę wydania Encykliki Jana Pawła II *Laborem exercens* (2007)
- „Rytuały codzienności” – celem konferencji było prześledzenie zachowań, działań oraz interakcji rytualnych i pararytualnych w różnych przestrzeniach codzienności (2008)
- „Fotografia – spojrzenia literackie i filmowe” – konferencja poświęcona funkcjonowaniu medium fotograficznego w obrębie innych tekstów kultury (we współpracy z ATH, Bielsko-Biała, 2008)
- „Obrazy doświadczenia” – celem konferencji była **aktualizacja stanu badań dotyczących problemu obrazowania i poziomów doświadczenia w kulturze audiowizualnej** (2008)
- „Humanistyczne konteksty Technopolu” – celem konferencji było prześledzenie relacji między współczesnymi osiągnięciami techniki a ich kulturowym wykorzystaniem (2010)
- „Nowoczesne melancholie” – celem konferencji była refleksja wokół modnej (M. Bieńczyk, J. Kristeva) kategorii melancholii w odniesieniu do współczesnych praktyk kulturowych (we współpracy z ATH, Bielsko-Biała, 2010).

Zakład wydaje też czasopismo, rocznik "Studia Kulturowe". Do tego należy dołączyć indywidualną działalność badawczą pracowników, w niektórych przypadkach bardzo bogatą. Niektóre projekty badawcze włączają aktywnie studentów (np. projekt "Regionalne Instytucje Kultury). Mimo wskazania pięciu tematów badawczych (aż pięciu przy siedmiu pracownikach zaliczonych do minimum kadrowego) - opublikowane wyniki badań nie wydają się układać w spójną całość. Stanowią raczej wypadkową indywidualnych zainteresowań poszczególnych uczonych (co nie jest oczywiście merytoryczną oceną tego dorobku!). Owe indywidualne zainteresowania pracowników uwiadcniają się najpełniej w ramach procesu dydaktycznego przy opiece promotorskiej nad pracami dyplomowymi. Dorobek indywidualny pracowników jest znaczący, także ilościowo, brak jednak informacji o afiliacji poszczególnych publikacji. W raporcie samooceny jako ważne wskazano następujące publikacje naukowe:

- T. Bielak, *Proza Macieja Słomczyńskiego (Joe Alexa)*, Wyd. WSZOP, Katowice 2008
- D. Wężowicz-Ziółkowska, *Infosfera. Memetyczne koncepcje kultury i komunikacji (antologia)*, Wyd. WSZOP, Katowice 2009

- T. Bielak, M. Filiciak, G. Ptaszek (red.), *Zmierzch telewizji? Przemiany medium*, Wyd. Scholar, Warszawa 2011 – efekt projektu naukowego nr 5/2009 *Rzeczywistość i media* – antologia tekstów, wysokość dofinansowania przez WSZOP – 10.000 zł, czas trwania projektu: 2 lata
- M. Popczyk (red.), *Przestrzenie intermedialności* (w przygotowaniu).

W związku z tym, że w zakresie badań naukowych nie są przewidziane żadne specyficzne wymogi prawne dla prowadzenia studiów pierwszego stopnia, aktywność naukową Zakładu uznać należy za wystarczającą.

Studenci *kulturoznawstwa* biorą udział w pracach czterech kół naukowych, tj. Koła Naukowego Kulturoznawców, Dziennikarskiego Koła Naukowego, Koła Języka Angielskiego "Albion" i Koła Naukowego Przyjaciół Języka i Kultury Chińskiej *Zhongguó Tóng*. Efektem tej pracy jest organizacja konferencji naukowych oraz imprez cyklicznych, a także jednorazowych warsztatów, itp. Studenci redagują także internetowy *Magazyn WSZOP*.

Studenci zaangażowani w pracę kół naukowych mają możliwość wyjazdu na konferencje naukowe. Pozytywnie ocenić trzeba zasady finansowania przez Uczelnię działalności naukowej studentów. Członkowie koła nie mają problemów z uzyskaniem dotacji od Uczelni za pośrednictwem swojego opiekuna. Nie są to co prawda duże sumy, jednak wynika to przede wszystkim z niskiej aktywności studentów.

Brak informacji o uregulowanych formach współpracy naukowej z innymi uczelniami w Polsce i za granicą, chociaż indywidualnie pracownicy współpracę taką podejmują.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego³

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Rezultaty prac naukowych Zakładu Kulturoznawstwa znajdują odzwierciedlenia w kształcie programu nauczania i sprzyjają osiąganiu efektów kształcenia zdefiniowanych dla programu kształcenia na kierunku *kulturoznawstwo*. Jednostka umożliwia studentom udział w pracach badawczych poprzez organizację i wspieranie finansowe działalności kół naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1).

Zasady rekrutacji dla kierunku *kulturoznawstwo* są zgodne z odpowiednimi aktami prawnymi (z art. 169 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* z dnia 27 lipca 2005 r. z późn. zm.) oraz z wewnętrznymi regulacjami Uczelni i nie zawierają jakichkolwiek ustaleń o charakterze dyskryminacyjnym. Uczelnia kieruje swą ofertę w pierwszym rzędzie do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, szczególnie klas o profilu humanistycznym, medialnym, dziennikarskim oraz prowadzi odpowiednią politykę informacyjną na terenie szkół ponadgimnazjalnych, w instytucjach kultury oraz w formie organizowanych konkursów dla młodzieży. Oferta jest osobno kierowana do osób pracujących.

Uczelnia prowadzi zatem rekrutację zgodnie z wymaganiami prawa dla studiów pierwszego stopnia, starając się jednocześnie, za pomocą świadomie prowadzonej polityki informacyjnej i promocyjnej, zapewnić dopływ kandydatów o odpowiednich - z punktu widzenia zakładanych efektów kształcenia - kwalifikacjach i zainteresowaniach. Rozmiary rekrutacji w pełni odpowiadają potencjałowi dydaktycznemu jednostki.

System obliczania nakładu pracy studenta określony jest w uczelnianym regulaminie ECTS i jego wyniki uzewnętrzniają się w przyznawanej poszczególnym przedmiotom liczbie

punktów ECTS. Przyjęte reguły uwzględniają pracę z nauczycielem akademickim, pracę własną studenta, konieczność przygotowania prac pisemnych i/lub prezentacji oraz stopień trudności materiału poszczególnych przedmiotów. System ten jest dostosowany zarówno do potrzeb kierunku, jak i poziomu kształcenia. Jednak studenci przyznali, iż nie są świadomi, do czego w rzeczywistości służą punkty. Uważają oni, że liczba punktów ECTS przyznawana za zaliczenie konkretnego kursu zależy od tzw. „ważności” przedmiotu. Być może rozwiązaniem tego problemu byłoby prowadzenie akcji informacyjnej skierowanej do studentów na temat systemu akumulacji i transferu punktów.

2).

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięć studentów określone są przede wszystkim w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Stosowane metody oceny obejmują zarówno ocenianie ciągłe, najczęściej w przypadku konwersatoriów i lektoratów, jak i oceny końcowe, głównie w przypadku wykładów. Formy sprawdzania wiedzy studentów, tj. egzaminy ustne i pisemne, częściowe prace pisemne, uwzględnianie pracy studenta w czasie trwania zajęć, itp., nie odbiegają od standardowych metod przyjętych na polskich uczelniach. Tryb kształcenia na ocenianym kierunku nie wykazuje pod tym względem osobnych rysów. Chociaż generalnie trudno mieć zastrzeżenia do takiej sytuacji, to należy zwrócić uwagę na ogólnikowość kryteriów zawartych w sylabusach, które nie zawsze pozwalają na pełną orientację w wymogach egzaminacyjnych. Lektura prac dyplomowych wraz z ich recenzjami wskazuje na prawidłowy przebieg procesu oceny, mimo że przyjęte rozwiązania nie tworzą jednolitego systemu i trudno byłoby mówić o ich pełnej standaryzacji. Brak sformułowanych jednolitych kryteriów nie oznacza jednak braku procedury, ta bowiem została określona dokładnie. Każdy nauczyciel akademicki zobowiązany jest do przedstawienia kryteriów oceny i formy zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach. Proces ewaluacji jest monitorowany na trzy sposoby: po pierwsze gromadzone są i poddawane sprawdzeniu prace zaliczeniowe i egzaminacyjne studentów. Po drugie, każda sesja egzaminacyjna, w tym poszczególne egzaminy i ich wyniki są analizowane na osobnych zebraniach Zakładu, po trzecie - po zakończeniu każdej sesji przeprowadzana jest ankieta elektroniczna wśród studentów, dotycząca prawidłowości przebiegu egzaminów i sposobu oceniania. Procedura ukształtowana jest więc w sposób bardzo przekonujący. Analogiczne procedury służą kontroli efektywności praktyk studenckich i prawidłowości przebiegu procesu dyplomowania. Wszystkie procedury monitoringowe określone są dokładnie w uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia.

Studenci podkreślili, iż zazwyczaj są oceniani obiektywnie. Są oni także informowani na pierwszych zajęciach o zakresie obowiązującego materiału oraz o formie i zasadach zaliczenia kursu. Mogą znaleźć te informacje również w sylabusach przedmiotów. W opinii studentów prowadzący zajęcia przestrzegają przyjętych kryteriów zaliczeń. Studenci potwierdzili także, że egzaminy przeprowadzane na WSZOP pozwalają na weryfikację nie tylko zdobytej wiedzy ale również umiejętności.

Po każdym egzaminie studenci mają możliwość wglądu do swojej pracy egzaminacyjnej, a prowadzący na ich prośbę zazwyczaj wyjaśniają szczegółowo studentom, jakie błędy popełnili i co muszą zmienić w sposobie uczenia się, żeby zaliczyć egzamin w terminie poprawkowym. Studenci są informowani o możliwości skorzystania z egzaminu poprawkowego lub trzeciego terminu. Studenci przyznali, że nigdy nie korzystali z formuły egzaminów komisyjnych.

3).

W zakresie dotyczącym ocenianego kierunku *kulturoznawstwo* możliwości wymiany międzyuczelnianej i międzynarodowej tworzone przez system ECTS są wykorzystywane raczej w skromnym zakresie. Trudno jednak dopatrywać się w tym zaniedbania Uczelni. Uczelnia otrzymała Kartę Erasmusa w grudniu 2010 roku, a od marca bieżącego roku aplikuje do Komisji Europejskiej i Narodowej Agencji Programu Erasmus o dofinansowanie projektu "Mobilność - Szkoły Wyższe". Od 2009 roku, na podstawie zawartej umowy, Uczelnia uczestniczy w programach z cyklu *Baltic University*, inicjowanych przez Uniwersytet w Uppsali. Uczelnia prowadzi stałą współpracę z L'Université Paris-Nord 13 i Dniepropietrowskim Uniwersytetem Ekonomiki i Prawa. W 2012 Uczelnia zawarła umowy o wymianie studentów z uczelniami litewskimi, bułgarskimi, estońskimi, chorwackimi i tureckimi. Są to więc inicjatywy niedawno podjęte, które zapewne zaczną dopiero przynosić rezultaty. Obecnie studenci *kulturoznawstwa* z możliwości tych właściwie nie korzystają (mimo iż Uczelnia prowadzi odpowiednią politykę informacyjną) z przyczyn, których określenie wymagałoby podjęcia przez Uczelnię osobnej analizy.

W każdym razie działania Uczelni w zakresie wymiany studenckiej dobrze rokują rozwojowi kierunku i z punktu widzenia rozmiarów kształcenia i wielkości rekrutacji są wystarczające, jednakże do czasu, w którym była przeprowadzana ocena żadna aktywność w zakresie współpracy międzynarodowej na kierunku kulturoznawstwo nie była podejmowana.

4).

Studenci kulturoznawstwa biorą udział w pracach czterech kół naukowych, tj. Koła Naukowego Kulturoznawców, Dziennikarskiego Koła Naukowego, Koła Języka Angielskiego "Albion" i Koła Naukowego Przyjaciół Języka i Kultury Chińskiej *Zhongguó Tóng*. Efektem tej pracy jest organizacja konferencji naukowych oraz imprez cyklicznych, a także jednorazowych warsztatów, itp. Studenci redagują także internetowy *Magazyn WSZOP*.

Etatowi pracownicy prowadzą cotygodniowe konsultacje dla studentów, a także pozostają z nimi w stałym kontakcie mailowym. Opieka dydaktyczna jest realizowana także za pomocą wyspecjalizowanych funkcji pełnionych przez opiekunów poszczególnych lat, opiekunów praktyk zawodowych i pełnomocników dziekana ds. dyplomowania. System kół naukowych i inne formy wspierania dydaktycznego studentów stanowią w pełni satysfakcjonujące ramy dla wspierania ich rozwoju intelektualnego i kulturalnego.

Z opinii studentów wynika, że prowadzący zajęcia są dla nich dostępni w czasie odbywania zajęć jak również odpowiadają na wiadomości przesyłane za pośrednictwem poczty elektronicznej. Wszyscy prowadzący mają ustalone godziny swoich konsultacji. Studenci podkreślili, że prowadzący zawsze są obecni na wyznaczonym dyżurze. Opisaną praktykę należy ocenić pozytywnie.

Zajęcia studentów stacjonarnych odbywają się cztery dni w tygodniu. Natomiast zajęcia w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych odbywają się w godzinach od 8.00 do około 18.00 i ułożone są blokowo. Między zajęciami przewidziane zostały przerwy, w tym jedna dłuższa przerwa obiadowa. Natomiast w czasie sesji egzaminacyjnej zdarzają się sytuacje, w których studenci niestacjonarni muszą zdawać kilka egzaminów dziennie. Jednak w ich opinii taka sytuacja jest do zaakceptowania ze względu na formę studiów. W ocenie Zespołu sytuacja ta jest jednak niedopuszczalna i warto byłoby rozważyć racjonalizację harmonogramu sesji poprzez takie jej rozplanowanie, by studenci byli zobligowani do zdawania tylko jednego egzaminu w danym oraz byli równomiernie obciążeni w okresie trwania sesji.

W odniesieniu do procesu dyplomowania, studenci potwierdzili, że mają możliwość wyboru promotora z grona pracowników Uczelni. Mają też możliwość samodzielnego wyboru tematu pracy dyplomowej. Opiekunowie seminariów dyplomowych, w razie potrzeby, przedstawiają studentom listę tematów do wyboru. Grupy seminaryjne na wizytowanym kierunku nie są liczne, nie przekraczają 15 osób, co należy ocenić pozytywnie.

Studenci zapewnili, że mają swobodny dostęp do Dziekanatu. Jest on otwarty codziennie i zazwyczaj nie tworzą się przed nim kolejki. Studenci pozytywnie oceniają także funkcjonowanie tzw. wirtualnego dziekanatu, który ułatwia załatwienie większości spraw administracyjnych. Dla każdego roku studiów ustanowiony został opiekun. Jednak studenci podnieśli, że opiekunowie lat są nieaktywni oraz, że nie odczuwają oni żadnej pomocy z ich strony, co należy ocenić negatywnie.

Podsumowując system administracyjny wdrożony na Uczelni w większości przypadków spełnia wymagania studentów i zasługuje na dobrą ocenę.

Studenci studiujący na kierunku *kulturoznawstwo* mają bardzo małe możliwości zindywidualizowania swojego toku studiów. Wprawdzie Regulamin Studiów przewiduje możliwość skorzystania z indywidualnego toku i organizacji studiów, jednak w praktyce te rozwiązania są wykorzystywane rzadko. Ponadto podkreślenia wymaga fakt, że studenci nie mają możliwości wyboru zajęć fakultatywnych, co należy ocenić negatywnie ponieważ efektem tego jest zablokowanie studentom możliwości rozwoju indywidualnych zainteresowań.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje na ocenianym kierunku *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów WSZOP*. Akt ten kompleksowo reguluje system przyznawania każdego rodzaju pomocy materialnej zagwarantowanego studentom przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Kryteria przyznawania stypendiów: socjalnych, specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg są sprecyzowane w Regulaminie i nie stwarzają problemów interpretacyjnych. W przypadku stypendium rektora w przejrzysty sposób określono kryteria przyznawania stypendium są to: średnia ocen oraz osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne. Regulamin dokładnie reguluje zasady przyznawania punktów za konkretne osiągnięcia studenta. Całość regulacji zasługuje na wyróżnienie. Zgodnie z Regulaminem, przyznawaniem świadczeń socjalnych zajmują się odpowiednio Wydziałowa Komisja Stypendialna i Odwoławcza Komisja Stypendialna, natomiast stypendium rektora przyznaje Rectorska Komisja Stypendialna. W Regulaminie w zrozumiały sposób określono właściwość rzeczową poszczególnych komisji oraz ścieżkę odwoławczą. W skład komisji zgodnie z ustawą wchodzi pracownicy uczelni oraz studenci, którzy stanowią większość ich składu. Decyzje w ramach Komisji są podejmowane z poszanowaniem demokratycznych zasad. Z analizy przykładowych decyzji stypendialnych wynika, że spełniają one wszystkie wymagania formalne stawiane przez art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego, co należy ocenić pozytywnie.

Pomoc przyznawana jest na czas trwania roku akademickiego i wypłacana co miesiąc. Trzeba zaznaczyć, że w porównaniu ze znakomitą większością polskich uczelni stypendia przyznawane przez WSZOP są zaskakująco wysokie. Także w ocenie studentów wysokość wypłacanych świadczeń jest wysoka i wynosi odpowiednio miesięcznie 900 zł – stypendium socjalne w najwyższym progu i 600 zł stypendium rektora w najwyższym progu.

Uczelnia przyjęła także zasadę, wg której połowę składu wszystkich ciał decydujących o przyznawaniu stypendiów stanowią studenci. W bieżącym roku akademickim dla studentów *kulturoznawstwa* wypłacane są 52 stypendia, w tym 15 stypendiów socjalnych, 2

podwyższone stypendia socjalne, 31 stypendiów rektorskich i 4 stypendia specjalne. Biorąc pod uwagę, że kulturoznawstwo na WSZOP studiuje obecnie 311 osób, oznacza to objęcie opieką stypendialną około 1/6 studentów.

Studenci podkreślili, że świadczenia pomocy materialnej wypłacane są terminowo. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Uczelni w sposób przystępny, umożliwiający studentom zapoznanie się z nimi, co należy ocenić pozytywnie.

Pozytywnie należy ocenić fakt współpracy władz Uczelni z Samorządem Studentów w przedmiocie pomocy materialnej. Podział dotacji na fundusz pomocy materialnej oraz ustalanie stawek stypendiów dokonywane są za porozumieniem z właściwym organem Samorządu o czym świadczy relacja przedstawicieli Samorządu oraz udostępniona dokumentacja. Na koniec należy podkreślić, że sam Regulamin został wydany prawidłowo po uzyskaniu porozumienia z Samorządem Studentów.

Uczelnia nie utworzyła jednak własnych funduszy stypendialnych mających na celu zmotywowanie studentów szczególnie uzdolnionych lub pracujących na rzecz Uczelni. Nie funkcjonuje również system obniżki czesnego. Brak działań Uczelni motywujących uzdolnionych studentów należy ocenić negatywnie.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni reguluje zarządzenie nr 6/2011/12 Kanclerza WSZOP z dnia 27 kwietnia 2012 r. – *Regulamin odpłatności za studia i inne formy kształcenia w WSZOP*. Studenci mają możliwość zapłaty czesnego w miesięcznych ratach lub w dwóch ratach semestralnych. W przypadku wyboru drugiej formy płatności Uczelnia stosuje bonifikatę, która pozwala studentowi zaoszczędzić 200 zł na rok.

Studenci pozytywnie ocenili wysokość czesnego, uznając je za odpowiednie w stosunku do wysokiej jakości kształcenia, co należy odebrać pozytywnie.

Uczelnia jednak pobiera szereg opłat administracyjnych znacznie wykraczając poza katalog opłat wymienionych w art. 99 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Są to między innymi opłaty za dług kredytowy ECTS wymagany do wpisu warunkowego, opłata z tytułu różnic programowych, opłata za nieterminowe złożenie indeksu, jak również opłata za udzielenie urlopu od zajęć (250 zł). Naliczanie dodatkowych opłat administracyjnych ponad wysokość ustalonego czesnego należy ocenić jednoznacznie negatywnie, ponieważ studenci rekrutujący się na WSZOP zwracają uwagę tylko na wysokość czesnego nie biorąc pod uwagę wysokości opłat dodatkowych. Studenci również ocenili negatywnie naliczanie dodatkowych opłat administracyjnych, które, co ważne, mają charakter kary bez uzasadnienia w kosztach ponoszonych przez Uczelnię w związku ze świadczeniem usług edukacyjnych, co jednoznacznie należy ocenić negatywnie.

Wątpliwości budzi pobieranie opłaty za tzw. „archiwizację pracy dyplomowej”, którą to opłatę student musi uiścić najpóźniej na miesiąc przed wyznaczonym terminem egzaminu dyplomowego. Opłata ta wynosi 500 PLN. Pobieranie wymienionej opłaty należy uznać za obejście art. 99a ustawy, który zakazuje pobierania opłaty za egzamin dyplomowy. Pobieranie tej opłaty spotkało się z negatywną reakcją studentów.

Warunki studiowania na WSZOP określa każdorazowo umowa o świadczenie usługi edukacyjnej zawierana ze studentem. Umowa w sposób kompleksowy określa prawa i obowiązki studenta. Wzorzec umowy nie zawiera klauzul analogicznych do uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Ponadto, w umowie zastrzeżono w przypadku rezygnacji ze studiów zwrot czesnego w wysokości odpowiadającej liczbie niewykorzystanych zajęć, co należy ocenić pozytywnie.

W wizytowanej Uczelni działa Samorząd Studentów, którego struktury i zasady działania określa wewnętrzny Regulamin. Samorząd Studentów posiada własny roczny budżet w wysokości około 14.000 zł, w zależności od przedstawionego preliminarza projektów na cały rok akademicki.

Uczelnia zapewniła Samorządowi Studentów siedzibę, w której znalazły się środki trwałe tj. komputer, kserokopiarka, telefon stacjonarny, umożliwiające bieżące funkcjonowanie Samorządu, co należy ocenić pozytywnie

Na pytanie o ocenę własnej aktywności przedstawiciele Samorządu Studentów stwierdzili, że jest ona dosyć duża. W dalszej kolejności przedstawiciele Samorządu ocenili współpracę z władzami Uczelni jako dobrą i prowadzącą w większości przypadków do zawierania kompromisu, co należy ocenić pozytywnie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Procedury rekrutacji studentów uwzględniają zasadę równych szans, a stosowana polityka informacyjna sprzyja napływowi kandydatów dla kierunku studiów.

2) System oceny osiągnięć studentów opiera się o uregulowane procedury i sprzyja obiektywizmowi formułowania ocen. Uczelnia dąży do standaryzowania systemu osiągnięć studentów. W tym celu prowadzący każdy z kursów jasno określa kryteria zaliczenia kursów. W opinii studentów są oni oceniani przez prowadzących zajęcia w sposób obiektywny.

3) Program ocenianego kierunku studiów jest w pełni zgodny z systemem ECTS. Uczelnia dopiero w obecnym roku akademickim rozpoczęła wdrażanie programów wymiany.

4) System opieki dydaktycznej nad studentami należy ocenić pozytywnie, szczególnie ze względu na dostępność prowadzących zajęcia dla studentów jak również dostępność do jednostek administracyjnych. System administrowania Uczelnią nastawiony jest na pomoc studentowi. Uczelnia wspiera Samorząd Studentów i inne organizacje studenckie. System pomocy materialnej funkcjonuje na ocenianej Uczelni w sposób sprawny. Jego obsługa odbywa się zawsze za porozumieniem z Samorządem Studentów. Kryteria przyznawania stypendium rektora są jasne i dopracowane. Uczelnie pobiera jednak opłaty od studentów z naruszeniem znowelizowanych przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1).

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym w Uczelni jest podporządkowana jej strukturze organizacyjnej i została określona w formie zarządzeń Rektora i Dziekana oraz w procedurach zawartych w Księdze Jakości Kształcenia. Podstawową jednostką organizacyjną Uczelni jest wydział, który prowadzi kierunki studiów. Wydziałem kieruje Dziekan, który jest odpowiedzialny za nadzór nad jednostkami dydaktycznymi. Organem kolegialnym jest Rada Wydziału. W ramach wydziału są tworzone katedry oraz zakłady. Do zadań katedry należy m.in. organizowanie procesu kształcenia na kierunku studiów (merytoryczna opieka nad realizacją planu studiów, zatwierdzanie obsady kadrowej, określanie zakresów dyplomowania). Katedra ponadto ma za zadanie: organizowanie badań naukowych, dbałość o rozwój naukowy oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia. W ramach katedry są tworzone właściwe zakłady (w ramach Katedry Kulturoznawstwa i Filologii - Zakład Kulturoznawstwa oraz Zakład Filologii).

Proces dydaktyczny na wydziale jest nadzorowany przez Dziekana.

Struktura ta jest przejrzysta i zapewnia opiekę osób decyzyjnych na każdym etapie działania.

Całość dokumentacji związanej z prowadzeniem kierunku *kulturoznawstwo* jest dostępna w dziekanacie, a większość dokumentów zamieszczona jest na stronach internetowych Uczelni.

Należy pozytywnie ocenić upowszechnianie informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia.

System Jakości Kształcenia jest wdrażany we WSZOP od roku akademickiego 2007/2008 (*Uchwała nr 4 Senatu WSZOP z 27.09.2007 r. w sprawie opracowania systemu zapewnienia jakości kształcenia*). W dniu 18 listopada 2011 r. została przyjęta *Księga Jakości Kształcenia* (*Uchwała nr 3 Senatu WSZOP z 18.11.2011 r.*), na podstawie której Rektor wydał *Zarządzenie nr 5 z dnia 29.11.2011 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Jakości Kształcenia* oraz powołania Zespołu ds. Opracowania i Dokumentowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia (WSZJK) WSZOP obejmuje m.in. ocenę procesu nauczania (plany i programy studiów, zaliczanie przedmiotów, realizację prac dyplomowych, sylwetki zawodowe absolwentów, przydział punktów ECTS), ocenę zgodności programów kształcenia z KRK, ocenę jakości zajęć i warunków ich prowadzenia (ankiety i hospitacje, laboratoria,). Zarządzanie działaniami zmierzającymi do zapewnienia dobrej jakości kształcenia przebiega zatem prawidłowo.

Za organizację procesu kształcenia na kierunku kulturoznawstwo odpowiedzialna jest Katedra Kulturoznawstwa i Filologii obejmująca m. in. Zakład Kulturoznawstwa. Do zadań Katedry należy m.in. organizowanie procesu kształcenia na kierunku studiów (merytoryczna opieka nad realizacją planu studiów, zatwierdzanie obsady kadrowej, określanie zakresów dyplomowania). Kierownik zakładu zatwierdza karty przedmiotów (sylabusy) pod kątem zgodności ze standardami KRK (po 01.10.2012 r.) i planem studiów oraz sporządza obsadę kadrową na kierunku. Aktualizacja programów kształcenia, w tym zalecanej literatury jest przedstawiana do zatwierdzenia na posiedzeniu Rady Wydziału. Za organizację procesu dyplomowania w tym egzaminów dyplomowych odpowiada pełnomocnik Dziekana ds. dyplomowania (powołany dla każdego kierunku studiów). Osobny opiekun odpowiada za organizację praktyk studenckich.

Projekty programów kształcenia oraz zmiany w planach studiów są opracowywane przez zespoły powołane przez Dziekana na wniosek kierownika Katedry przy udziale kadry posiadającej tytuł lub stopień naukowy z danej specjalności oraz praktyków (np. pracowników agencji PR, telewizji, radia). Dziekan zasięga opinii w sprawie projektu u właściwego koordynatora ds. ECTS, a następnie przedstawia na posiedzeniu Rady Wydziału, do kompetencji której należy uchwalanie planów studiów i programów kształcenia oraz zmiany w programach. W procesie opiniodawczym uczestniczą przedstawiciele studentów delegowani przez samorząd wydziałowy. Po przyjęciu uchwały zatwierdzającej projekt dziekan przedstawia wniosek na posiedzeniu Senatu, który podejmuje uchwałę w sprawie wprowadzenia kierunku studiów.

Monitoring realizacji procesu dydaktycznego ma na celu korektę planów oraz analizę jakości prowadzonych zajęć. Procedury systemowe oraz określające proces kształcenia są zawarte w *Księdze Jakości Kształcenia*. Wszelkie zmiany programów wymagają zatwierdzenia przez Radę Wydziału. Proces kształcenia jest monitorowany, a decyzje o korektach i działaniach naprawczych podejmowane z częstotliwością semestralną.

Podsumowując należy stwierdzić, że procedury zmierzające do zapewnienia dobrej jakości kształcenia zostały na Wydziale zaprojektowane w sposób prawidłowy.

Monitorowanie jakości kształcenia i weryfikacja zakładanych efektów kształcenia wykorzystują standardowe już procedury monitoringowe, przede wszystkim ankietyzację studentów oraz hospitację zajęć. Temu samemu służy opisany powyżej monitoring procesów ewaluacyjnych. *Księga Jakości Kształcenia* określa w tym zakresie pięć podstawowych procedur: obowiązki prowadzącego zajęcia, organizacja zajęć dydaktycznych, proces dyplomowania, hospitacje i ankietyzacja. Efekty kształcenia uzyskiwane w wyniku odbycia praktyk weryfikowane są za pomocą procedur określonych przez *Regulamin Praktyk Zawodowych Studentów WSZOP*. Podstawą dla tej weryfikacji są roczne sprawozdania z przebiegu praktyk. Chociaż w procesie zarządzania kształceniem na kierunku *kulturoznawstwo* prowadzona jest współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, to w zakresie budowy procesu kształcenia i zapewniania jego jakości nie została ona sformalizowana i oparta o jakiekolwiek ciało doradcze. Skądinąd w opracowaniu programu dla specjalności Reklama i Public Relations brali udział bezpośrednio przedstawiciele Polskiego Stowarzyszenia PR. Interesariusze wewnętrzni są włączani w odpowiednie procesy szeroko, za pomocą obecności w odpowiednich radach, kolegiach decyzyjnych itp. Także podczas spotkań interesariusze wewnętrzni zgodnie deklarują poczucie współkształtowania procesu kształcenia i własną zaś współodpowiedzialność.

WSZJK jako całość bez wątpienia pozwala na odpowiednie monitorowanie i korygowanie procesu kształcenia ze względu na jego efekty. Ocena dotychczasowego funkcjonowania opisywanego systemu w zakresie korekt procesu kształcenia wymagałaby zapoznania się z wynikami poszczególnych procedur sprawdzających i podjętymi środkami zaradczymi na dłuższym odcinku czasowym. Obecnie ocena taka jest utrudniona, gdyż system ten funkcjonuje dopiero od 2011 roku. W obecnym stanie dojrzałości wydaje się on być efektywny, choć można dostrzec pewne mankamenty w jego funkcjonowaniu związane np. z niedopatrzeniem w procesie projektowania programu kształcenia skutkującym niezapewnieniem studentom możliwości wyboru przedmiotów (wybór specjalności dokonuje się na etapie rekrutacji na studia, w trakcie studiów wybór nie został zapewniony), co wskazuje na to, iż system ten nie okazał się efektywny w identyfikowaniu słabych stron programu kształcenia.

Opisy procedur, kryteriów oceny oraz programy studiów mają być docelowo publikowane na stronach internetowych WSZOP, a przede wszystkim za pomocą funkcjonującej sieci wewnętrznej. Obecnie reguły publikacji zasad zapewniania jakości kształcenia są dopiero wdrażane.

W ramach WSZJK prowadzona jest systematycznie (dwa razy do roku) ocena zajęć dydaktycznych przez studentów, którzy wypełniają kwestionariusze elektronicznie. Rezultatem tego jest jednak bardzo niski odsetek zwrotu ankiet (ok. 10-15%). Prowadzący zajęcia jest informowany przez dziekana o otrzymanej ocenie. Z zapewnień dziekana wynika, że z oceny zajęć dydaktycznych wyciągane są na bieżąco wnioski, które realnie wpływają na politykę kadrową Uczelni. Studenci potwierdzili, że wyniki oceny zajęć dydaktycznych są dla nich widoczne poprzez przeprowadzanie hospitacji zajęć u dydaktyków, którzy zostali ocenieni negatywnie. Wyniki ankiet nawet w postaci zbiorczej nie są udostępniane studentom do wiadomości. W rezultacie system oceny zajęć dydaktycznych wdrażany na Uczelni uznać należy za mało wydajny i nieumożliwiający skutecznej oceny zajęć przez studentów.

2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i stopień uwzględniania ich potrzeb wydaje się być satysfakcjonujący, choć nierówny w odniesieniu do różnych kategorii interesariuszy.

Rozszerzenia wymaga udział studentów w procedurach określających standardy jakości kształcenia, który obecnie dokonuje się poprzez ich obecność w niektórych ciałach decyzyjnych i działania opiniotwórcze. Zakres jednak tych przedsięwzięć wydaje się być wąski. Głównym sposobem obecności głosu studentów są opinie wyrażane w trakcie ankietyzacji. W ramach Uczelni funkcjonuje Zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia, w skład którego wchodzi wyłącznie pracownicy Uczelni. Uczelnia nie zaprosiła studentów do współpracy, co należy ocenić jako zaniedbanie. Studenci tym samym poza uczestnictwem w posiedzeniach Senatu i Rady Wydziału nie mają wpływu na politykę jakościową Uczelni.

Studenci nie brali też udziału przy tworzeniu nowych programów kształcenia w związku z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji. Mieli oni tylko możliwość zgłaszania uwag do programów na posiedzeniu Rady Wydziału. Podsumowując w procesie tworzenia nowych programów udział studentów był bardzo mały, co należy ocenić negatywnie.

Na wizytowanym kierunku występuje małe zainteresowanie studentów procesem doskonalenia jakości kształcenia. Studenci przyjmują raczej postawy bierne polegające na wypełnieniu kwestionariuszy ankietowych dotyczących oceny nauczycieli akademickich. Ponadto Uczelnia nie prowadzi wśród studentów zorganizowanej promocji jakości kształcenia, mającej na celu włączenia studentów w budowę kultury jakości.

Studenci, jak sami przyznali, nie pełnią znaczącej roli w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia. Przyczyny zaistnienia takiego stanu rzeczy należy upatrywać zarówno po stronie Uczelni, która nie współpracuje ze studentami jak i po stronie studentów, którzy przejawiają brak aktywności. Przedstawiciele Samorządu Studentów przyznali, że pomimo pojawiania się na posiedzeniach organów Uczelni i Wydziału nie pełnią oni istotnej roli w ich działalności.

Natomiast udział interesariuszy zewnętrznych można uznać za odpowiedni dla ogólnoakademickiego profilu kształcenia, ale wymagający dalszych działań organizacyjnych w przypadku projektowania profilu praktycznego. Zapoznanie się z programami kształcenia wskazuje na coraz silniejsze ciążenie *kulturoznawstwa* na WSZOP w stronę profilu praktycznego. W przypadku decyzji o zmianie profilu kształcenia, współpraca z interesariuszami zewnętrznymi musiałaby zostać w znacznie wyższym stopniu sformalizowana i uporządkowana, na przykład przez powołanie odpowiednich kolegiów doradczych i opiniotwórczych.

Obecnie, szeroka, choć słabo sformalizowana współpraca z otoczeniem zewnętrznym pozwala na projektowanie specjalizacji kulturoznawczych i zmian w programie z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy. Uwzględnianie tychże potrzeb jest posunięte dość daleko - na tyle, by rzeczywisty tryb kształcenia przesunął się faktycznie w stronę profilu praktycznego. Świadome zaprojektowanie kształcenia o profilu praktycznym mogłoby zaradzić powstającemu problemowi. Szczególnie jest to widoczne w przypadku specjalności Reklama i Public Relations.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
------------------------------	----------------	-------	-----------------------------	---------------------	----------------------------	-------------------------

	studiów		biblioteka			
Wiedza	+/-	+/-	+	+/-	-	+/-
Umiejętności	+/-	+	+	+/-	-	+/-
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Opisana w *Księdze jakości* struktura zarządzania kierunkiem jest przejrzysta, ocena efektów kształcenia systematyczna i proceduralnie uregulowana, a wyniki tej oceny - uwzględniane w działaniach naprawczych. Jednakże ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia jest utrudniona, gdyż system znajduje się we wczesnej fazie dojrzałości i jego funkcjonowanie nie zapewnia diagnozowania wszystkich słabych stron programu kształcenia. Studenci dostrzegają pozytywny wpływ wykorzystania rezultatów ankiet na zapewnianie jakości kształcenia.

2) Udział interesariuszy wewnętrznych – pracowników WSZOP w procesie zapewniania jakości kształcenia jest wystarczający z punktu widzenia potrzeb kierunku. Udział studentów jest niezadowalający, są oni w bardzo ograniczonym zakresie włączani w prace na rzecz podnoszenia jakości kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych jest słabo sformalizowany, choć pozwalający na uwzględnienie potrzeb rynku pracy w procesie optymalizowania efektów kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku			X		
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		

program studiów				X	
zasoby kadrowe				X	
infrastruktura dydaktyczna		X			
prowadzenie badań naukowych			*		
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

* Odstąpiono od oceny w zakresie prowadzenia badań naukowych ze względu na to, że oceniany kierunek jest prowadzony na studiach pierwszego stopnia

Kształcenie w Wyższej Szkole Zarządzania Ochroną Pracy na kierunku *kulturoznawstwo* jest powiązane z celami deklarowanymi w misji Uczelni, która stawia sobie za cel m.in. „kształcenie aktywnego obserwatora i moderatora życia kulturalnego”. Koncepcja kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo zakłada zdobywanie przez studentów wiedzy i umiejętności z zakresu prowadzonych specjalności: komunikacji audiowizualnej, reklamy i public relations, dziennikarstwa społeczno-kulturalnego, opartych na podstawach kulturoznawstwa.

W koncepcji tej rysuje się jednak pewne pęknięcie. O ile bowiem specjalności: komunikacja audiowizualna oraz reklama i public relations mieszczą się w zakresie kulturoznawstwa, o tyle specjalność dziennikarstwo społeczno-kulturalne należy do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych i w ocenie ekspertów wchodzących w skład Zespołu Oceniającego PKA, brak jest uzasadnienia dla realizowania programu tej specjalności w ramach kierunku kulturoznawstwo. Zespół Oceniający proponuje wzięcie pod uwagę któregoś z następujących zaleceń związanych z rozwojem ocenianego kierunku, wynikających z dostrzeżonych niekonsekwencji w definiowaniu specjalności:

1. przekształcenie kierunku z jednoobszarowego w dwuobszarowy, co wiązałoby się z poważnymi zmianami kadrowymi,
2. uruchomienie odrębnych studiów na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna
3. rezygnacja z prowadzenia specjalności dziennikarstwo społeczno-kulturowe.

Decyzję w tej kwestii władze Wydziału powinny rozstrzygnąć w trybie pilnym. Pożądana byłaby także znacząca korekta treści kształcenia na specjalności reklama i PR poprzez uwypuklenie jej charakteru kulturoznawczego. W obecnym kształcie specjalność ta ciąży bardziej w kierunku obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych

W ocenie ekspertów redefiniowania wymagają też niektóre opisy efektów kształcenia dla ocenianego kierunku kulturoznawstwo. Zalecenie to odnosi się do efektu K_W05 („ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu teatrologii”), podobnie K_W06 (literaturoznawstwo), KW_07 (muzykologia), KW_08 (filmoznawstwo). Efekty te są zdefiniowane w sposób nadmiarowy dla kierunku kulturoznawstwo, a oceniany program kształcenia nie zapewnia absolwentom uzyskania uporządkowanej wiedzy szczegółowej z zakresu teatrologii, literaturoznawstwa, muzykologii, filmoznawstwa. Eksperti zwracają uwagę na to, iż w przypadku ocenianego programu efekty kształcenia należałoby raczej określić jako uzyskanie odpowiednio podstaw wiedzy o teatrze, literaturze, muzyce i filmie.

W ocenianym programie kształcenia, na poziomie jego całościowej koncepcji, brakuje także kompleksowego i przejrzystego określenia zależności między celami kształcenia, zakładanymi efektami kształcenia oraz treściami programowymi, metodami dydaktycznymi i formami zajęć, co skutkuje opisaną wyżej niekoherentnością specjalności oraz definiowaniem efektów kształcenia trudnych lub wręcz niemożliwych do osiągnięcia a także niespójnych z celami kształcenia. W ocenie Zespołu doskonalenie programu kształcenia na kierunku kulturoznawstwo, zmierzające do zapewnienia spójności wszystkich jego elementów stanowić powinno jeden z priorytetów Wydziałowego Zespołu ds. KRK.

Zespół oceniający zaleca także wprowadzenie do programu kształcenia na kierunku kulturoznawstwo oferty przedmiotów do wyboru zgodnie z paragrafem 5.2 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 października 2011 w sprawie warunków prowadzenia studiów, mówiącym o tym, że „program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS”.

Zapewnienie rozwoju ocenianego kierunku oraz możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia wymaga rozwiązania problemów kadrowych.

Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy zaliczyła do minimum kadrowego dla kierunku kulturoznawstwo 7 nauczycieli akademickich: 4 z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 3 ze stopniem naukowym doktora. Zgodnie z §14 ust. 1 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 października 2011 w sprawie warunków prowadzenia studiów, w minimum kadrowym brakuje 2 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora. Wymagania w zakresie minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku kulturoznawstwo prowadzonym przez WSZOP w Katowicach nie zostały spełnione. Warunek związany z zapewnieniem minimum kadrowego wymaganego do prowadzenia kierunku powinien zostać spełniony w trybie pilnym.

Pożądane byłoby także rozszerzenie grona nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku o specjalistów z takich dyscyplin akademickich jak np. filmoznawstwo, muzykologia. Należy bowiem zauważyć, iż w efektach kształcenia zdefiniowanych dla tego kierunku zawarte zostały odesłania do tych dyscyplin. Tymczasem zarówno w minimum kadrowym, jak i w szerszym gronie osób prowadzących zajęcia brakuje odpowiednich specjalistów, którzy mogliby zapewnić realizację tak określonych efektów kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia (WSZJK) jest efektywny w zakresie oceny nauczycieli akademickich, której kluczowym elementem są kompleksowe oceny okresowe pracowników. Na dobrą ocenę zasługuje także system wspierania rozwoju kadry naukowej.

Zaletą WSZJK jest również przejrzysta struktura podejmowania decyzji w sprawach związanych z różnymi aspektami procesu kształcenia.

W ramach WSZJK zostały zaprojektowane procedury (zestawione w *Księdze Jakości Kształcenia* WSZOP – uchwała Senatu z dnia 18 XI 2011), ale w obecnym stanie dojrzałości systemu nie są one jeszcze na tyle wdrożone, by możliwe było diagnozowanie słabości programu kształcenia i ich możliwie szybkie korygowanie. Dotyczy to zarówno kwestii związanych z definiowaniem efektów kształcenia, jak i dotyczących weryfikacji i oceny efektów kształcenia.

Jakkolwiek funkcjonowanie WSZJK zostało ujęte w formie poprawnie opisanych procedur, to jednak w obrębie systemu można zidentyfikować wiele obszarów wymagających podniesienia jego skuteczności, a związanych z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w zapewnieniu jakości kształcenia, badaniem losów absolwentów, informowaniem o ofercie dydaktycznej oraz współpracą międzynarodową.

Obszarem działania WSZJK wymagającym pilnej interwencji jest udział studentów w działaniach mających na celu zapewnienie jakości kształcenia. Udział studentów w kształtowaniu i realizacji polityki projakościowej oraz projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia wymaga znaczącego rozszerzenia. Obecnie, obok uczestnictwa studentów w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału, udział ten wyraża się głównie w możliwości ankietowej oceny nauczycieli akademickich. Jednakże i ten obszar aktywności WSZJK nie jest zbyt skuteczny. Należałoby podjąć działania mające na celu podniesienie stopnia responsywności oceny ankietowej dokonywanej przez studentów (obecnie odsetek zwrotu ankiet wynosi ok. 10-15%). Skutkiem niewielkiego zaangażowania studentów w procesy zarządzania jakością kształcenia jest m.in. niski poziom wiedzy studentów w zakresie systemu punktów ECTS.

W okresie, kiedy przeprowadzana była ocena programowa, Wydział nie dysponował także wynikami badań absolwentów, zatem również w tym obszarze funkcjonowania WSZJK pożądane jest zintensyfikowanie prac. Wykorzystanie wyników badań absolwentów jest bowiem niezwykle istotnym czynnikiem doskonalenia programu kształcenia.

Zalecane byłoby także zapewnienie zwiększenia dostępności opisu efektów kształcenia dla kierunku kulturoznawstwo poprzez opublikowanie ich na stronie internetowej oraz w drukowanych informatorach.

W zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi pożądane byłoby jej sformalizowanie np. poprzez powołanie jakiegoś rodzaju ciała doradczego składającego się z kluczowych dla kierunku kategorii interesariuszy zewnętrznych.

Do czasu przeprowadzenia oceny nie podejmowano też aktywności w zakresie współpracy międzynarodowej na kierunku kulturoznawstwo. Należy jednak dodać, że na poziomie Uczelni podjęte zostały działania zmierzające do rozwoju wymiany studenckiej.

Pilnego uporządkowania i dostosowania do obowiązujących przepisów wymagają także kwestie związane z pobieraniem przez Uczelnię opłat administracyjnych (opłaty za dług kredytowy ECTS i z tytułu różnic programowych, za nieterminowe złożenie indeksu, za udzielenie urlopu od zajęć, za „archiwizację pracy dyplomowej”) wykraczających poza katalog opłat wymienionych w art. 99 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach, prof. zw. dr hab. inż. Marek Trombski przesłał informacje uzupełniające, w świetle których zasadne jest podniesienie oceny dokonanej przez Zespół oceniający PKA w odniesieniu do kryterium 3 (Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia) oraz kryterium 4 (Liczba i jakość kadry gwarantuje zrealizowanie celów edukacyjnych programu studiów). W zakresie programu studiów (kryterium 3), w odpowiedzi na raport z wizytacji Rektor WSZOP wyjaśnił, iż niezgodność programów kształcenia przesłanych wraz z raportem samooceny i programów przedstawianych w trakcie wizytacji jest wynikiem pomyłki. W trakcie wizytacji Zespołowi oceniającemu został przedstawiony aktualny, obowiązujący program kształcenia. Rektor, odnosząc się do stwierdzonego przez ekspertów „braku spójności merytorycznej w części specjalizacyjnej” programu kształcenia, uznał zasadność wykazanej przez ekspertów merytorycznych niezgodności programu kształcenia na specjalności *dziennikarstwo społeczno-kulturalne* z obszarem kształcenia w zakresie nauk humanistycznych, informując jednocześnie, że zostały podjęte działania naprawcze polegające na zamknięciu tej specjalności w obrębie kierunku kulturoznawstwo (do odpowiedzi na raport została dołączona stosowna uchwała Rady Wydziału Humanistyczno-Społecznego WSZOP w Katowicach). Zapowiedział także powołanie zespołu programowego, którego zadaniem będzie dostosowanie programu specjalności *reklama i PR* do specyfiki kształcenia kulturoznawczego oraz podjęcie działań związanych z uregulowaniem w uczelni kwestii indywidualizacji procesu kształcenia. W odpowiedzi na raport została także wyjaśniona kwestia możliwości wyboru przedmiotów przez studentów. Argumenty wskazujące na podział programu kształcenia na część podstawową (wspólną dla wszystkich studentów, realizowaną na pierwszym roku) oraz specjalnościową (realizowaną od trzeciego semestru) oraz możliwość zmiany specjalności zadeklarowanej przez studenta przy zapisie na studia przekonują, że studenci kierunku *kulturoznawstwo* mogą dokonać wyboru przedmiotów. Przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji wyjaśnienia uzasadniają podniesienie oceny w zakresie kryterium 3 z „częściowo” na „znacząco”. Również dodatkowe informacje zawarte w odpowiedzi na raport stanowią uzasadnienie dla podniesienia oceny w obrębie kryterium 4 z „częściowo” na „znacząco”. Głównym powodem, dla którego dokonanie takiej zmiany jest zasadne są zawarte w odpowiedzi informacje o rozbudowaniu kadry nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe oraz prowadzących zajęcia na kierunku kulturoznawstwo o specjalistów z zakresu historii sztuki, literaturoznawstwa oraz filmoznawstwa.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
Program studiów			X		
Zasoby kadrowe			X		